

Prosper Proux

Kanaouennou greet gand eur Hernewod

***

Amañ e vo kavet kanaouennou Prosper Proux, adreñket an doare-skriva, hag ar yez aliez a-walh.

Souezuz eo brezoneg Proux meur a wech : kemmeska a ra teir rannyez : hini Gerne-Uhel, an tregerieg hag ar yez "lennegel" evel ma oa bet reñket gand Gonideg, da lavared eo rannyez Leon.

Ouspenn-ze e ra faziou yezadur, da skwer e lak gourel, pe gwregel, geriou 'zo, hervez reiz ar ger e galleg.

Adreñket eo bet an oll draou-ze.

Alia a ran stard ouzoh lenn "Un poète et chansonnier de langue bretonne. Prosper Proux (1811-1873). Vie, œuvres, correspondance comprenant de nombreux inédits", eul leor bet savet gand Yves Le Berre, Jean Le Dû, Fañch Morvannou, bet embannet gand "Centre de Recherche Bretonne et Celtique. Faculté des Lettres et Sciences Sociales. Université de Brest".

E-barz al leor-ze e vo kavet skrid orin skridou Proux, ha kalz a zisplegadurioù.

***

Kanaouennou greet gand eur Hernevod¹
Paotred ha merhed yaouank, kanit, kanit bremañ,
Rag prest ar gozni skornet a ray d'ho mouez krena,
Ho lagad ker birvidig, a deñvalay souden ;
Huñvre kaer ar yaouankiz "vel eur skeud a dremen.

***

Ar Merhetaer

Greet gand eun den euz ar vicher.

War don : Pebez kelou, o va Doue.

Abaoe an devez milliget ma chañsas d'or mamm gentañ
Kaoud eur hoantadenn avalou ; n'eus 'merd¹ poaniou er bed-mañ
Mortolod, eskob, devezour, pep hini 'n-eus e vizer,
Mez n'eus ket krisoh planedenn 'vid hini eur merhetaer.

---

¹ Kernevod : Kernevad.

Mil drubuill, mil displijadur, a rank bemdez anduri
Ne hall ket paouez eun instant, atao en-deveus soursi
Evel ar had er radeneg, ne gousk morse 'merd hanter,
Pa vez eet an oll d'o gwele, e rod c'hoaz ar merhetaer.

Gwell ez eo beza dastumet, chadennet evel eur hi
Lakeet da ziwall ar gwragez en rouantelez Turki
Beza broudet 'vel eun azen, sammet ''vel eur marh glaouer²
Argaset evel ar bleizi, eged beza merhetaer.

Nan³ eus nag enor na profit da honid e-barz ar stad,
Kouskoude a-benn hen hober eo red beza dilikad.
Kaved eun teod deliberet, eul lagad lemm ha seder
Pasianted eur gevridenn, 'vid beza gwir merhetaer.

Red e vezo evel an targaz gweled en deñvalijenn
Beza soutil 'vel al louarn, meür⁴ 'vel ar zilienn
Kaloneg evel al leon, krapad en giz d'ar gwiñver,
Beza skañv evel ar haro, 'vid beza gwir merhetaer.

Beza gadal ha servichuz, cherisañ ar vugale
Lared ez int patrom o zad evid plijoud d'ar gwrage',
Goud tremen brao deuz an dud koz, selaou mad o zaoliou kaer
Paea de⁵ bannahou lapaj⁶ 'vid beza gwir merhetaer.

Kaoud diousskouarn deuz ar skiltra, tevel pezh e-neus klevet,
Diwall mad da 'n em vrabañsal euz madelez ar merhed,
Goud an tu da liva gevier, nah a-wechou pezh zo sklaer,
Toued e ve noz da greizteiz 'vid beza gwir merhetaer.

Kleved prepoziou dipituz, beza boutet en kaoziou
Iñsultet gand koz rampenned⁷, rei ha reseo bahadou,
Anduri meurbed aliez ar glao, an erh, an tommder,
Foueltra e gorr hag e zillad ; stard eo beza merhetaer.

Mired eun nor da wigourad, mired eur hi da harzal.
Mond en tier dre ar prenest, memez dre ar siminal.
Krapad demeuz ar mogeriou, goud lampad dreist ar girzier,
Bale sioul 'vel al logod 'vid beza gwir merhetaer.

Mestronia e zantimant, delhel kloz war e zoñjou
C'hoarzin gand kañv en e galon, skuilla pezh a gar daelou
Kemer, hervez ma vez red dezañ, eur stumm sourr pe seder
En em divoazañ da ruzia, 'vid beza gwir merhetaer.

Mez ar starta deuz ar vicher ez eo gonid ar merhed
Kizidikoh marhadourez nan eus ket war boul ar bed
Deuz he diviz, he santimant da bep hini rank ober
Lenn memez 'barz en he soñjou 'vid beza gwir merhetaer.

'Vid dond a-benn deuz eur seurez, eo red ober ar gluven⁸

Evid gonid eun everez, soubilla⁹ he horzailenn
D'ar merhed a gar 'n em benta, rei eur hoof, eun davanjer.
Lared amloh evid justoh 'vid beza gwir merhetaer.

Goude lakaad e oll halloud, foueltra e liardigou.
Kavet fourgas ha nehamant, kabouillad dre ar poullou ;
E vank aliez e daoliou, e teu divragou d'ar gêr
Pinous 'vel eur hog dibluñvet, stard eo beza merhetaer.

Euzi a ran pa gomprenan pegement a drubuillou,
A vizer hag a boan spered a zoufr ar paour-kêz Pitou¹⁰
Mez ar merhed zo ken tentuz ha va halon ken tener,
Ma 'z on en despet d'am baro kountregn da heul ar vicher.

***

Gwerz war maro an targaz Grigri, greet gand e Intañvez Minetig.

War don :Margodig

Me ho ped, didostait oll, kizier ar vro-mañ,
Deut da gemmesk ho taerou gand ar re a skuillan,
Noz-deiz, va mouez hirvouduz a zon er hanillo'¹¹
Grigri, va muia karet, Grigri a zo maro.

O ! ya deh, deh diweza, an Ankou diremed,
Pini ¹²siwaz, ne espern na kizier, na razed
Hep truez d'e oad tener, en tarz¹³ deuz e vuhez,
E-neus skoet anezañ gand e falh didruez.

Kanit bremañ *Te deum*, gozed, logod, razed,
Deuz hoh adversour brasa, setu-c'hwi delivret
Debrit, krignit, breskennit, lezit ar soursio'
Grigri an targaz terrub, Grigri a zo maro.

Grigri a oa ar roue deuz an oll dargizien¹⁴,
Ne gavjed ket par dezañ 'vid krapad en eur wenn¹⁵,
Evid pourmen gand herrder war eun doenn rampluz,
Ha foultra war o genou gand ar chas hegasuz.

E grohen a oa flourroh eged eur voulouzenn,
E zaoulagad luguernuz evel diou steredenn,
E zent hag e ivinou gwenn-sin, lemm ha poli¹⁶,
E voustachou grasiuz killet indan¹⁷ e fri.

Ken tano, ken bihanig, e oa e ziouskouarn,
E lost a raje añvi d'Alanig al louarn ;
E gorr a oa dilikad, e droad moan ha lijer,
E vouez skiltr 'vel eun drompill, oa karget a zouster.

En ti ne oa ket unan ne gari anezañ,
Bepred ar gwella tammou veze miret dezañ
Evruz e oa ma karje, mez eur haz displeal
Zo bet kiriet d'e varo dre e aliou fall.

Da heul e vignon treitour, dievez, eo skampet
'Vid redeg an toennou war-lerh ar hazezed
Eiz deiz deuz tu e renas, hep return war on zro
Eur vuhez meurbed mezuz, 'mesk bep sort dizurzo'.

Erfin, deh, er halatrez, mantret gand an anken,
E welis, dre al lukarn, Grigri kêz e¹⁸ kantren
Distruj, kastiz, diflaket, foulet en em dreina,
E lagad hanter-varo, hag e lost o skleja.

Erru en tal va hichenn 'oe red dezañ gourvez,
Ha gand eur vouez truezuz e lavaras neuze :
Demeuz va oll diboellou setu-me puniset ;
Ar maro, gand ar poezon, a red em gwazied.

Oh echui ar gomz-mañ, e benn moug a gouezas
E zaoulagad eun iñstant estrañj a luguernas
Heñvel deuz eur houlaouenn e vond da zouheti ;
Pa esais hen sikour, ar paour-kêz ne oa *Mui*¹⁹.

Nan eus greet nemerd tremen, 'vel eur rozenn dener,
Rouanez flamm ha lirin deuz an nevez amzer
A weler a tigeri, indan gliz ar beure,
Aliez e varv, gweñvet a-raog ma ve kreizte'.

Bremañ 'vel eun durzunell, pa 'deus kollet he far,
Na rin nemerd hirvoudi d'an hekleo va glahar,
Va bugaligou tener, ker yaouank minoret¹,
A di da di a yelo da galsk o zammig boued.

***

Ar paour-kêz Lazar

War an ton galleg : Trou la la la

War ma feiz, kamaraded,
Terrubl ez on bet stropet² :
Kredi a reen, en taol-mañ,
E rankjen lipad ma loa
Troula... Troula...

An Ankou, louzenn³ heb fri,
'Vid tach⁴ d'am stleja ganti,
En bro deñval ar gozed,
Terrubl en-deus c'hoariet.

Na 'velkent deuz e grifou
'M-eus sachet va Relegou,
Mez pell a vo engravet
War ma bizaj e gached.

Ma diouchod a zo melen

---

¹ minoret : deuet da veza minored.

² stropet : degemer eun taol evel pa vefe gand eur strob.

³ An Ankou : bet lakaet gwregel gand Proux, evel e galleg.

Louzenn : louz.

⁴ tach ; ger galleg. êsead.

Evel eur hoz anduilenn,
Ma lagad hanter-varo,
Treur on 'vel eur hant tacho'

Ma choug a zo daoubleget
Ma fri 'n-eus eun troatad hed
Deuet mouest¹ eo war hov-garr²,
Brañsellad 'ra ma diouharr.

En giz d'eur hoz paotr seizet
War eun tammig baz harpet,
Er parkou en em stlejan
'Vel ar hizier d'heoliañ.

Red ez eo din krenn kuitaad
Kement sort a gaven mad,
Ha pezh zo gwasoh ouspenn,
Karoud pezh a gasaen.

A-viskoaz em-eus karet
Starda kostou ar merhed,
Nemerd ma fluñveg bremañ
N'am-eus ken urz da starda.

Gwechall eur bannah gwin mad
A zedere ma lagad.
Bremañ 'z an pa 'mez sehed,
Da drinka gand ar pesked.

Karoud a reen ar bevin
Al leue, ar maout, ar poñsin,
Mez bremañ, 'vel eur paour-kêz,
Ne zebran 'merd yod ha lêz.

Moged va horn a lame
An oll soursi digane'
Mez adieu, ma yalh brodet
Ma horn ker brao kulotet³.

'Barz em halon a garen
Mond d'ober eun abadenn
Mez ar wech-mañ hep soner
Em-eus bet greet eun dañs kaer.

Plijoud a ree din redeg
Da lampad gand ma hazeg,
Bremañ, 'vel eur velhwedenn,
E souchan 'barz va hrogen.

Karoud a reen mintin mad
Er menez redeg ar had,
Bremañ ne ran ken chase
'Merd d'ar c'hwen deuz va gwele.

---

¹ mouest : "moust" er skrid orin. Eet da get, deuet da veza blod.

² kov-garr : distaget : kof-karr.

³ kulotet : galleg. Du eo e gorn-butun en diabarz.

Erfin mar 'm-eus em amzer
Greet a-wechou taoliou kaer,
Me a gav din o faean
Kerig a-walh ar wech-mañ.

Mammou 'ta, ma fardonet¹
Ma 'm-eus bet gwechall laeret
D'ho merhed koant, forz poko'
Pa vin yah, me o rento.

***

An amzer gwechall hag an amzer bremañ.

War don : Gri-Gri

Ar bed oll, eme Yan koz, a gemer eur stumm fall,
N'eus chomet war an douar mann 'vel ma oa gwechall,
Paour-kêz Yann c'hwi zo cheñchet dre m'oh deut da hriza
Mez ar bed a zo chomet memez tra, memez tra.

Goude al loar, ar stered, hag an deñvalijenn
Gand an heol beb mintin, e par ar sklêrijenn
'Barz en oabl an alhweder a zao en eur gana
'Vel en amzer tremenet, memez tra, memez tra.

Gand e chupen erh skornet pa deu ar goañv kri'
Da hourda or bizied ha da ruzia or fri
An eil dimeuz egile daou bried a dosta,
'Vel en amzer tremenet, memez tra, memez tra.

P'erru an nevez-amzer da yennaad ar parkou,
Da lakaad bleun er balan, deliou 'barz ar hoajou,
Lagad ar merhed yaouank ivez a zederra
'Vel en amzer tremenet, memez tra, memez tra.

Ar vugale zo bremañ begeg vif ha seder,
War meur a dra int savant, a-raog goud o fater
An avalou *afuret*² a blij de' ar muia
'Vel en amzer tremenet, memez tra, memez tra.

En despet d'ar veleien, d'an diaoul, ha d'e gerniou,
An dud yaouank 'zo troet terrubl gand an dañsou.
Gwell e vez gante tremen hep debri nag eva
'Vel en amzer tremenet, memez tra, memez tra.

Meur a seurez 'vez lakeet, da zougen ar Werhez,
O-deus¹ gwelet an deliou a-eneb aliez ;

---

¹ ma fardonit.

² afuret : euz al latin "fur", laer. Afuret ; bet laeret.

Se na vir ket dionte² modest braz da ruzia
'Vel en amzer tremenet, memez tra, memez tra.

An diaoul a gollas Eva, bepred a zo tentuz,
Ar merhed koant 'zo ivez atao bresk ha sentuz
Demeuz ar frouez divennet kalz siwaz a glañva,
'Vel en amzer tremenet, memez tra, memez tra.

---

¹ he-deus er skrid orin.

² dionte : dioute.

Beza zo en oll gêriou kalz a goz rampenned¹
O-deus roet da Zoue pezh a zispriz ar bed
Noz-deiz o zeod milliget a ifamm an nesa :
'Vel en amzer tremenet, memez tra, memez tra.

Paotred a weler bemdez o hoapaad ar merhed,
Merhed a weler ivez o kaketal paotred,
Toued² kalz, derhel nebeud, a zo ar hiz brema'
'Vel en amzer tremenet, memez tra, memez tra.

Meur a ostiz, heb burzud, a cheñch an dour en gwin.
Meur a blah a lak pillou da rontad he feultrin
Broziou d'ober eun tailler, an oll a glask trompla.
'Vel en amzer tremenet, memez tra, memez tra.

Ar Pitou³ kêz zo barnet bepred da zoufr poaniou,
Gand ar *Vovao*⁴ 'vez flemmet, brevet a-vahadou
Mar chañs dezañ dimezi eo dogan peurvuia ;
'Vel en amzer tremenet, memez tra, memez tra

Meur a zogan a ra goab deuz penn e amezeg
Ha ne oar ket, aliez, eo c'hoaz muioh kornieg ;
Darn all n'int ket er vreuriez hag a garfe beza,
'Vel en amzer tremenet, memez tra, memez tra.

Sepet⁵ ar bragou toull-gwiz⁶ al loerou marellet⁷
Ar jiletenn kov-yodeg, ar berrukenn boultret⁸
Ar peurrest a zo chomet e-barz er stad ma oa
'Vel en amzer tremenet, memez tra, memez tra.

***

Gwillemed ar gouillourenn

War ton son an dañsou : Tostait amañ, tud a skiant.

Nan eus ket pell 'barz em⁹ halon, e-noa c'hwezet Lusifer
Eur c'hoant braz da zastum madou, mez penaoz en em gemer,
Goude beza soñjet ervad, e teuis da gonklui
N'em-oa ket eur voyen verroh eged tach da zimezi
Da Willemed ar Gouillouren, deuz komanant Rest-ar-hi¹.

---

¹ rampenned : merhed koz ha tagnouz.

² toued : prometi.

³ pitou : lesano ar merhetaer.

⁴ vovao : marh-koad evid ar vugale.

⁵ Sepet : nemed.

⁶ toull-gwiz : picheri, toull-bragez.

⁷ marellet : loerou gend tresadennou warno, evel ma veze a-raog amzer Proux,
dreist-oll gand an noblañs.

⁸ boultret : poultr war ar berrukenn.

⁹ 'barz em : evel e tregerieg e lak diou wech Proux an araogenn "en" : en ennañ,
e-barz ennañ;

---

¹ Rest-ar-hi : ti ar hi, maner ar hir.

'Vid kaved eur sort soñjezon, 'oa red beza trelatet,
Rag n'eus ket, 'barz en Breiz-Izel, eur spontaill 'vel Gwillemed,
He fri kamm karget a vutun a zo 'vel beg eur gaouenn,
He diouchod treud ha kreiennet¹ en liou d'eur hoz gwadigenn,
He groñch, en furn d'eur vaz dotu d'he fri a boko souden.

He daoulagad ruz ha skoelfet a zo pikouzet noz-de',
Pa vez troet eun da Wengamp war-zu Brest 'vez egile,
En-giz d'eur forn eo he genou, he dent 'vel eur goz rastell
Hañval deuz bordou eur pod-kambr eo he diou foeltrenn muzell ;
He mouez dous ha melodiuz evel hini eur porhell.

He bleo reud 'vel reun ar gwizi, 'zo en liou d'ar harotez ;
He dioukouarn plad ha ledan evel kregen Sant-Jakez ;
He goug c'hwezet ha kramenneg en he dioukoaz zo kollet
He choug 'vel hini eur hañval gand eur pezh tord zo sammet
'Vel eur sah stripou, pa vale, e fuskul² kig he bruched.

En-giz da zol eur goz voutez ez eo kompez he zailler,
He ivinou a za hañval deuz a hrifrou Lusifer,
Unan ivez deuz he divreh 'vel eur hevre 'zo greet
He diouharr en furn treid 'n Ankou, a gaoh-saout zo marellet
He zreid 'vel re an houldi, en diabarz zo treuzet.

Pa 'n em zesidis³, eur zulvez, 'bars en he zi da antren
En he havis divouchouer, diskabell, ha diarhen ;
O krafad kein eur wiz hudur, moh munud en-dro dezi,
Unan memez war he barlenn, sioul braz e voredi,
Hag an hoh koz e kabouillad er chaodourenn gand e fri.

Savet ez eo bet ma halon, o weled eur sort markenn⁴,
Ha nebeud a zo defotet⁵ war va giz na zistrojen
Mez ar soñj demeuz he yalhad en-deveus ma hourachet⁶
Va zok 'barz em dorn huñblamant, diouti ez on tosteet
Hag en eur feson respetuz em-eus hi bet saludet.

Ar plahig ne oa ket, siwaz, imoret kaer an deiz-se,
Gand min eun targaz fourgaset he-deus goullet diganen
« Petra 'zo evid ho servij, pesort amañ a glasket⁷,
Deut on, emon-me, plah yaouank, en ho ti 'vid ho kweled
Hag en esper da goñversi ganeh-hu mar asantet.

Neuze gand eur fas kounnaret, ez eo savet ar furi,
En eur tanfoeltra he forhell e-barz en-kreiz al leur-zi,

---

¹ kreiennet : kreien warno, louz.

² fuskul : fiñv kement ha kement.

³ zesidis : gwechou 'zo e ra Proux ar hemmadur D/Z. Amañ ne oa ket bet greet.

⁴ markenn: amañ : traou louz

⁵ defotet : o-deus roet c'hoant din mond kuit.

⁶ ma hourachet : roet kouraj din.

⁷ glasket : glaskit (asantet = asantit, izelloh), -et (stumm Treger) evid ar rim. Memez mod izelloh c'hoaz.

An diaoul, emezi, gand ho koñvers¹, ganeoh hag an oll baotred
N'eo ket ar plah a blij deoh-hu, an arhant eo a hoantet
Diwar ma zro gand an tanfoueltr, istrogell, prim diskampet.

O weled eur pezh ken divergont n'on ket, mar keret² kredi,
Chomet dirag ar *Willourenn*, eun eur da henaouegi
D'ar gêr on skampet, dihoutet³ demeuz ar briadelez,
Yac'heet mad deuz ar hoantegez da gaoud yalh ar benherez
Resolvet kentoh da zebri, 'pad va buhez, patatez.

***

An dogan

War don : Ar plah ma zavas d'ar gwener,
pe war ton: Merhed Kerhaez a lamm en êr

Pegen diod eo ar wazed,
Pere zo noz-deiz trubuillet
Oh evesad o friejou,
Gand aon da zougen ar herniou,
Rag evurusa den a vale
Ez eo eun dogan, war ma fe⁴.

Eur wreg fidel 'zo peurvuia
O skandalad, pe o vouza,
E heskignad he hi, he haz,
He matez, petramant he gwaz
Ya evurusa den, etc.

Kontrol dezi gwreg eun dogan
A zo dinoaz evel eun oan.
Graio he gwaz 'vel ma karo,
Biken komz rebech na glevo.
Ya evurusa den, etc.

An oll a zo dezañ mignon
Ar Mêr, ar sakrist, ar person,
Bannahou pezh a gar lonka,
Heb ma rank jamez o faea.
Ya evurusa den, etc.

Da ouel Mikêl mar n'hall paea
Nan eus ket da 'n em ankena
Termen enno pezh a garo
Pa yel Fant da gaoud an aotro'.
Ya evurusa den, etc.

Pa vo tomm ha brao an amzer,

---

¹ koñvers : kaoz.

² keret : karit.

³ dihoutet : 'm-oa ket c'hoant ken.

⁴ fe : feiz.

Ne vezo ket dalhet er gêr ;
Gand e wreg e vo aliet,
Da bourmen evid e yehed,
Ya evurusa den, etc.

Gand n'erruo ket re abred
Laouen e vo degemeret,
E goan prientet a gavo ;
Hag e wele tomm, a-wecho'.
Ya evurusa den, etc.

Mar chañs d'e itron gwilioudi
En em ginnig ar gompri,
Hag an oll a gavo ar bugel
Deuz e dad pimpatrom hañvel.
Ya evurusa den, etc.

Bugale e-neus a bep sort
Hag ar re eeun, hag ar re dort,
Re vrun, re du, heb kaoud ar boan,
Da ober ane¹ e-unan.
Ya evurusa den, etc.

Oll dud e di, hag e bried,
Mar keret kredi 'zo pentet
War an ton vraz *à la papa*,
Hag e diegez, memez tra.
Ya evurusa den, etc.

Mar n'eus drougviez gand eur re
En justis ne gollo morse,
Atao, heb mar, en 'no al lañs,
Pa yelo Fantig² er valañs.
Ya evurusa den, etc.

Diboaniuz ral ez eo ar stad
N'eus 'merd serri e zaoulagad,
Mond er-mêz eur wech an amzer,
Kana dre ma tosta d'ar gêr.
Ya evurusa den, etc.

Evid gwir an oll doganed
Nan int ket kerkoulz lodennet
Mez pa n'o-dez 'merd an hanter
O hondision zo c'hoaz kaer.
Ya evurusa den, etc.

Evidon-me, tanfoeltr biken,
Ne eureujin eur femelenn
Mar ne dou din, dirag testo',

---

¹ ane : aneze, anezo.

² Fantig : gwreg Fant.

E vin kornieg 'vel eur haro ;
Rag evurusa den a vale
Ez eo eun dogan war ma fe.

***

Meurlajez

War to n: Beza zo tud en ti-mañ hag a oar labourad.

Meurlarjez a zo gwall verr,
Groom implij vad
Deuz a ger brao amzer,
En-keit ha ma pad
Pokom d'ar werenn,
Pokom d'ar merhed,
Rag warhoaz ni 'vo luduet.

Heb dale e paouezo
Siwaz, ar zonerien,
Ni 'vo yen braz ar genou,
Eh ober pinijenn.
Pokom d'ar werenn,
Pokom d'ar merhed,
Rag warhoaz ni 'vo luduet.

Red ez eo deom kimiadi
Demeuz an oll friko,
Bremañ na hellfom debri
'Merd yod ha patate
Pokom d'ar werenn,
Pokom d'ar merhed,
Rag warhoaz ni 'vo luduet.

E leh ar biniou laouen
E klevfom ar hleier,
E leh lifiad¹ jigodenn
Ni 'lonko gwin glesker ;
Pokom d'ar werenn,
Pokom d'ar merhed,
Rag warhoaz ni 'vo luduet.

Ar merhed yaouank bremañ,
'Vid gounid o fasko²,
Ne andurfont o starda³
Nemerd a-nebeudo',
Pokom d'ar werenn,
Pokom d'ar merhed,
Rag warhoaz ni 'vo luduet.

Malloz d'ar hoz pesketaer
Pehini ordrenas
Ober meurlarjez ken berr
Ha koraiz ken braz,
Pokom d'ar werenn,

---

¹ lifiad : kas war-raog, er penn.

² paskou : komunia.

³ o starda : ma vefont stardet.

Pokom d'ar merhed,
Rag warhoaz ni 'vo lduet.

Mar ben biken pab ivez
Me a cheñcho ar hiz,
Hag astenno meurlarjez
War goust ar horaiz.
Pokom d'ar werenn,
Pokom d'ar merhed,
Rag warhoaz ni 'vo luduet.

An hini e-neus bet greet
Ar ganaouennig-mañ,
A zo dister a spered,
Mez reiz eo da foultra
Pokou d'ar werenn,
Pokou d'ar merhed.
Goulennit ouz an ostisezed.

***

Kimiad eur zoudard yaouank

War don : Eveuz ar promesaou a ran deoh, va Doue.

Va halon ha zo fraillet dre nerz va ankeniou,
Em daoulagad entanet, nan'eus ken a zaerou
Allaz deut eo an devez ma rankan dilezel
Leh kaer ma bugaleaj, ma bro dous Breiz-Izel.

Adieu dit, va zi balan, war leinig ar grehenn,
Tachennig hlaz war pini, bugel e c'hoarienn
Gwez ivin ker bodenneg, en disheol deuz pere,
E-pad tommder an hañvou, e kousken da greizte'.

Adieu, va mamm ha va zad, bremañ n'esperit mui
E chomfe ho mab karet, 'vid harpa ho kozni
'Vid pouvei deoh bara, 'vel ma 'peus greet dezañ
Al lezenn zo didruez, ho kuitaad a rankan.

Nag a wech, ma mamm dener, e rankefet gouela
Pa zeuy va hi ankeniet ouzoh da 'n em frota ;
Pa welfet, 'barz en oaled, va skabellig goullo
Hag ar hevnid o steui deuz ma fenn-baz dero.

Adieu, bered ar barrouz, douarou benniget,
A holo va zadou-koz, gand Doue bet galvet,
Da ouël an *anaon* klemmuz n'in mui, war o beziou,
Da skuilla an dour santel mesket gand va daelou.

Adieu, va muia karet, va dousig koant Mari,
Eur blanedenn diremed a zeu d'or glahari,
On evrusted, or joaiou skeduz 'zo tremenet

'Vel ar goumoulenn skañvig, gand an avel kaset.

Ne welin ken da lagad ker lemm, ha ker laouen
O virvi a blijadur, du-ze pa erruen ;
Da zornig ker degajet¹ o kas ar harr² en-dro,
Da vouez dous ken na glevin, e kana va gwerzo³.

Pa oam er hatekismou on-daou, c'hoaz bugale
Or halonou tenerig dija a 'n em gleve ;
Dirag Gwerhez ar hroazhent, nag a wech e touejom,
Na erruje birviken, disparti entrezom.

Yaouank ha dizoursiuz, allaz ne ouiem ket
Pegement a enkreziou er vuhez 'zo mesket
Evidom ne oa, neuze, lezennou na roue,
N'anavezem 'merd eul lezenn, hini ar garante'.

Adieu, va nez amezeg, Yannig va gwir mignon,
Kamarad va hoariou, va breur dre ar galon,
Piou siwaz a gemero eul lod euz ma foanio',
Piou bremañ pa vin seder, ganen-me a hoarzo ?

Heb da vreur, te yel' bremañ, er parroziou nesa
Da bigosad⁴ al leuriou 'barz el lazou dorna ;
Hebdon, te yel' da zisput maout ar hourenadeg,
Da zacha war ar ruban e-barz ar varradeg.

Adieu, va hi kêz *Mindu*, va leal kamarad⁵,
N'efom ken deuz ar beure da glask roudou ar had,
Ne glevin mui er menez da chilpadenn skiltruz,
War ma dorn, mui ne zantin, da deod karantezuz.

A-benn eun nebeud amzer, kalz a vignoned yen
'Barz er zoudard disvroet, moarvad, ne zoñjfont ken,
Mez da galon-te, *Mindu*, n'eo ket ker ankouezuz,
Pell e ri c'hoaz va hañvou dre da yezou klemmuz.

Adieu, va hazeg velen, skañv evel eun heizez,
Mistr evel eul logodenn, jentil 'vel eun oanez,
Ne zantin mui, indannon, gand an hast o tripal,
Ma daouarn mui ne stagfont, ar ruban war da dal.

Adieu, oll blijaduriou, foariou, pardonioù ye⁶
Soubennou lêz, nozveziou, festou, leuriou neve',
Ebatou ker birvidig, biniou sart ha sklintin,
Ne drido ken va halon gand da zoniou lirzin.

Adieu, kement a garan, adieu da virviken,

---

¹ degajet : ampart.

² ar harr-neza.

³ gwerziou.

⁴ da bizosad, er skrid orin.

⁵ fazi yez : va hamalad leal.

⁶ ye : gae, sart.

Pell deuz a Vreiz, me 'varvo, mantret gand an anken
Beza 'z eus plant kizidig, da chom a-blas krouet¹,
A weler o tizeha raktal m'int disvroet.

---

¹ da chom a-blas krouet : bet krouet evid chom en o flas.

Kelennadurez d'ar merhed

Seurezed fur ha santel, a oar ker brao ruzia,
Evid ho silvidigez, serrit al levr-ma',
Rag mar troit ar feuilenn¹, me bromet deh ervad,
Ne vo ket war eur hantik e taolfet ho lagad.
Dre eur gwall kiriusted,
En pao Lucifer mar kouezet ;
Deuz ho koll, me a vo divlamm,
Evel an oan en kov e vamm,
Rag laret am-eus deh *casse cou* evel ar Gall²,
Pa ve o c'hoari *mouchig dall*.

***

An den sammet pounner

War don : Ar plah-mañ 'zavas d'ar gwener, *pe war ton*: Merhed Kerhaez.

Beza 'zo e-barz ar gêr-ma'
eun den deuz ar malevrusa,
Seiz leo tro-dro, kement vez greet
Oll war e chouk ez int sammet,
Nan'eus ket war a leverer
Falloh haillon evid Alber.

Mar gweler eur hoof chifonet
Eur golinetenn³ difreget⁴,
Mar vez flastret eur bern kolo,
Mar diflip eun êl dishano,
Raktal e lavar eur gomer :
« Piou a zo kaoz nemerd Alber.

Mar lakaer e leh eur bod Mê⁵
Eur vodenn spern, pe eun troad leue,
Mar vez droug en korv ar person,
Mar bez moreduz e zarmon,
E lavaro seurezed ker :
« Piou a zo kaoz nemerd Alber.

Mar n'eer ket nemeur da goves,
Na d'an ofern gwal aliez,
Mar chañs da veur a blah riskla⁶,
Mar plij d'ar baotred mond d'eva,
Da Bask mar vez kalz tapet berr,
Piou a zo kaoz nemerd Alber.

---

¹ ar folenn, ar bajenn.

² evel ma vez lavaret e galleg.

³ eur golinetenn : eun doare koef a veze lakaet evid mond da gousked.

⁴ freget.

⁵ D'ar henta a viz Mae e veze lakaet eur bod bluniou dirag ti ar merhed jentil, hag eur bod spern dirag ar re na blijent ket d'an dud.

⁶ mond gand ar baotred...

Mar 'deus meur a vamm nehamant
Abalamour d'o merhed koant,
Mar golo(ont) ne¹ gand o askell,
'Vel ar yar pa wel ar sparfell,
Daoust da ze mar o dibluer,
Piou a zo kaoz nemerd Alber.

Mar gweler (pez n'eo ket iskiz)
Meur a blahig kêz diaviz
O kemer, dre gwall blanedenn
Eun naer evid eur zilienn,
Mar rank hirraad he zavañjer,
Piou a zo kaoz nemerd Alber.

Mar gweler merhed ha paotred,
Evel diaoulou dichadennet
O tiredeg d'an ebatou,
Pa glevont mouez ar biniou,
Mar kouezont en pao Lusifer
Piou a zo kaoz nemerd Alber.

Mar dichañs da veur a baour-kêz
Tentet gand ar briedelez,
Santoud, noz kenta o eured
Digoret frank dor ar gaoued,
Hag eet ar pabor² gand al laer,
Piou a zo kaoz nemerd Alber.

Mar gweler meur a ozah lorheg
E tougen ar boned forheg
Mar ra kalz, er sakristiri,
Fals sinaturiou heb pehi ;
Mar 'n-eus mab eun togn, eur fri kaer,
Piou a zo kaoz nemerd Alber.

Merhed mignon ha dizoursi
Pa chañso deh mond en eun ti
Mar bez eno ar hliant-se,
Soñjit skampa, hag hebdale,
N'oh biken en brasoh dañjer
Eged pa'z oh tost da Alber.

En eur ger, an oll taoliu kaer
A vez tamallet da Alber
Mar 'vez gwelet a-benn kant vla³
An antekrist o tispaka,
Raktal, me bari, e krifer⁴
Resusitet ez eo Alber.

---

¹ mar golo ne : mar golont aneze, ma tiwallont

² ar pabor : n'eo ket gwerh ken ar plah.

³ kant vloaz

⁴ e krifor.

Diviz

Entre eur hliant yaouank hag eur riskerez¹ koz

War don : Kimiad paotred Plouillo.

Ar paotr

Leveret² din, moereb Kato, bet ez oh-hu koant gwechall ?

Ar plah

O nann, biskoaz, va mignon kêz, koantiri 'zo eun dra fall,
Koulskoude e oan plah terrubl, degajet, krohenet kaer,
Va lañchenn distagellet mad, va lagad lemm ha seder.

Ar paotr

Leveret din, moereb Kato, bet ho-peus servijerien ?

Ar plah

O nann, biskoaz, va mignon kêz, rag n'houl ket ar veleien,
Koulskoude ne oan ket skornet, plijoud a ree din Pipi³
Ha pa frote eur plah all, e santen 'vel jalouzi.

Ar paotr

Leveret din, moereb Kato, tennerreet 'deus ho kalon ?

Ar plah

O nann, biskoaz, va mignon kêz, rag ar pehed em-oa aon
Koulskoude eur zulvez pardon, e houlas⁴ ker brao ouzin
Rei dezañ eun toullad pokou ma vez red din asantiñ.

Ar paotr

Leveret din, moered Kato, oant ket pokou penn-da-benn

Ar plah

O nann, biskoaz, va mignon kêz, n'avanturis ma hrohen
Koulskoude eun nozvez bennag, ma oan o prezeg dezañ,
E prezegas ker brao ivez, ken a riskis, a gredan.

Ar paotr

Leveret din, moereb Kato, risket ho-peus c'hoaz goude ?

Ar plah

O nann, biskoaz, va mignon kêz, nemerd en noz valevrus-se
Koulskoude, 'vid lared gwir, aliez pa zivunen
E vijen meurbed souezet o kaoud Pipi em barlenn.

---

¹ risklerez; gast.

² Lavarit

³ Pipi : Pèr, e Tregerieg

⁴ e houlenas

Ar paotr

Leveret din, moereb Kato, riska rafeh c'hoaz bremañ ?

Ar plah

O nann, biken, va mignon kêz, gwell 've ganen perisa
Koulskoude mar ve red absolu, ober ze d'ho soulaji
N'am-me¹ ket asur ar galon da zoned² d'ho reuzi.

Ar paotr

Leveret din, moereb Kato, dre an hent-se 'h eer d'an Neñv ?

Ar plah

O nann, biken, va mignon kêz, na gevfet³ ker reiz hag eñ.

Ar paotr

O trugarez, moereb Kato, ho kelenn n'eo ket fall
Ha koulskoude 'vid 'n em zalvi, me gemero eun hent all.

***

Kaz Pipi

War an ton galleg: C'était de mon temps que vivait Madame Grégoire.

Merhed ar gêr-mañ
O-deus aon vraz rag targaz Pipi ;
O weled 'nezañ.
Piou koulskoude a vefe disfi,
Ker dous eo e zellou,
Ker mignon e drejou⁴,
Mez Janedig, Mari, Helena,
Liez a lavar, en eur ouela,
Na fourgasit ket
Ar haz pa vo kousket.

Pipi hag e gaz
O-daou a oa kousket en eur prad ;
Setu Louiza vraz
Dionte, sioulig, e tostaad,
(Allaz ar merhed kêz
A zo gwall dievez).
En eur hoarzin, e lare Louiza,
Kousto pe gousto, 'vid ar wech-ma'
E vo fourgaset
Ar haz a zo kousket.

---

¹ n'am-befe

² da zond

³ ne gavoh

⁴ e drejou : e vizaj (tres).

'Vid hen divuni,
Goustad e harlink penn ar *bisig*,
Sevel reas e fri,
Mez dioustu, a-zirag Louizaig,
Nan'eus ket kemeret
Eur stum droug ha feuket,
Kontrol da ze, min dous ar hliant
A zeblante lared : merhed koant
Dineh¹ fourgased
Ar haz pa vo kousket.

Gand herrder eta
D'hen cherisa ez eo 'n em laket,
Ha da bolisa
Gand he dorn, e grohen marellet
Mez an treitour ganti
A zail, evel eur hi,
A-daoliou dent, ken a strink ar gwad,
Keuz 'zeuas d'ar plah (diwezad)
Beza fourgaset
Ar haz pa oa kousket.

'Velkent a grede
Ne vije kazi sort he gouli ;
Hag e tremenje
Evel ma tremen meur a hini,
Mez skilfou an targaz
A oa binimuz braz
Ha prest e oe gwelet he barlenn
En em hweza², 'vel eur glohorenn,
'Baoe 'doa fourgaset
Ar haz a oa kousket.

Ar plahig, neuze,
Ar medesin he-deus koñsultet,
Mez deuz ar boan-ze,
E lavaras ne oa ken remed,
'Merd lakaad al loen kri'
Da lipad ar gouli ;
Mar lez divilimi e heno'
Gand louzaouenn *ego conjungo*³
Mez dija, gand Janed,
Ar haz a oa paket.

---

¹ Dineh : arabad.

² en em hweza : o koeñva.

³ dimezi a ran.

Pipi an diwezzad

War don : Brava pemohig 'zo er vro.

Pipi a zo eur gwaz nerzuz,
Eur paotr gadal hag ebatuz,
Mez pladeneg¹ 'vel eun azen,
Rag pa vez en-tal va hichenn
Ne oar nemerd huanadi,
Pegen diwezzad eo Pipi !!!

Ne vez ket red dezañ goulenn,
Mar c'hwezfe warnon e kouezfen
Mez eur gomz demeuz va genou,
Pe d'an hirra eur houbl² pokou,
'Zo en tu-hont d'hen kontenti.
Pegen diwezzad eo Pipi !!!

Eun devez ma oam o tomma
E laras din, en eur ruzia,
Gweled a reer las ho loerou
Izellet eun tamm ho proziou
Pe me skampo er-maêz an ti
Pegen diwezzad eo Pipi !!!

Disul em havas kousket mad
A-hed va horv en korn eur prad.
Na petra eure Pipi gouer³
Ne merd dihaloupad d'ar ster
Da gerhed dour, d'am divuni.
Pegen diwezzad eo Pipi !!!

Eun noz ne oa 'merdom⁴ on-daou
(Me vo devet mar laran gaou)
E chañsas d'ar goulou mika⁵,
Mez deuz a ze, 'leh profita,
E tiredas d'hen alumni.
Pegen diwezzad eo Pipi !!!

Eur wech all dezañ e laren
Penaos liez eh ankoueen
Prenna dorjou an aître ;
Taolit pled, emezañ, deuz se
Rag dond hallfe al laer en ti .
Pegen diwezzad eo Pipi !!!

---

¹ pladeneg : sod

² eur houbl pokou : daou bok.

³ Pipi gouër : heñvel ouz "Yann Gouër.

⁴ nedom

⁵ ar ger "mik" (maro-mik), evid "mond da get".

Eun deiz ma oa dezañ tommet
E harlinkas din ma morzed
Ha me raktal d'hen briata.
Aiaou !! 'mezañ, 'h it d'am mouga.
M'ho ped, en gras, d'am pardoni.
Pegen diwezdad eo Pipi !!!

Em gourvez indan eur weenn¹ fao
'Oan e selled deuz an deliou.
Kerkent va genaoueg ive'
'Zo 'n em astennet, 'vel eul leue,
Em hichenn 'vid o hontañpli.
Pegen diwezdad eo Pipi !!!

Paotred yaouank pa hoantefet,
Gonid kalonou ar merhed,
Pa zell ar plah ouz ar delienn,
C'hwi dle selled ouz ar wrienn²,
Ha neuze, ne laro ket hi
Ken diwezdad eo ar Pipi !!

***

Ar veuh laer

War don :Ar masoner

Er barrouz a zo eun doktor, hag a bosed³ ar skiant
Da jentillaad, en daou vunut, an tourh ar muia friant.
Na vez ket kavet, me bari, er rouantelez antier
Eun den akuitoh egetañ d'ober sparlou d'ar zaout laer.

Gwechall em-eus bet lavaret, oa skrivet em flanedenn
'Vijen *Pitou* 'pad va buhez, mez siwaz, 'n em drompla reen.
Santoud a ran n'on ket akuit da herzel deuz ar vicher
Me yel', en despet d'ar merhed, d'ober sparla va beuh laer.

Va horv am-eus bet tanfoeltret eh ober vad d'an nesa
Diverret em-eus va buhez ouspenn deus a ugent vla⁴
Kollet va reputasion, va ene ha va amzer.
Me yel', en despet d'ar merhed, d'ober sparla va beuh laer.

Nan'eus ket e-barz ar bed-mañ melevrusoh destini
Egetdan hini a hortoz eur *pitou* en e gozni
A bep tu e-neus trubuilhou, displijadur ha mizer,
Me yel', en despet d'ar merhed, d'ober sparla va beuh laer.

Dimezi zo eun diotaj rag kalz deuz ar vugale,
Na tad na mamm na respetont, 'merd enkreuz nan eus gante

---

¹ eur wezenn.

² ar wrizienn.

³ posedi : a zo gantañ.

⁴ vloaz.

Ar verh a risiko he hrohen, ar mab a vo pitaouer,
Me yel', en despet d'ar merhed, d'ober sparla va beuh laer.

En deiz all me am-oa gwelet eur paour-kêz *Praticien*
A 'n-eus tapet klogorennou a-grenn dost d'e siñturenn,
Allaz en touez ar bokejou¹, eo bet flemmet gand eun naer²
Me yel', en despet d'ar merhed, d'ober sparla va beuh laer.

Aliez e klevan lared ez eus kalz a skolêrien
Hag a zo kanfarded soutil, evid ourla al lien³
'Vid lemel de' ar friantiz, gwella remed 'zo d'ober
Ez eo, en despet d'ar merhed, lakaad sparla o beuh laer.

'Barz en kêr pa chañs din doned, ar re goz o-deus soursi
Ne deufe va hog da gregi en klipenn o folezi,
N'ho-pet mui a vorhed, mammou, rak kent erruoud en kêr,
Me yel', en despet d'ar merhed, d'ober sparla va beuh laer.

Paotred, greet ho-peus eveldon pa roulen ma yaouankiz,
Bremañ pa'z on krenn distroet, heuillit ivez va diviz,
E leh beza treud ha kastiz, c'hwi vo lard ha livet kaer
Mar 'h it, en despet d'ar merhed, d'ober sparla ho peuh laer.

Ne vezo ken *Klohorennou*, ne vo ken a zoganed,
Ne vo ken a riskerezed, ne vo ken a friponed,
N'o⁴ ken bugale dishano, badeziantou heb kleier
Mar eer, en despet d'ar merhed, d'ober sparla ar zaout laer.

***

Govesion eur paotr dilikad

War don : C'est à vos genoux mon père.

Ar penitant⁵.

Gand ar glahar braz em halon,
Va zad, on deut d'ho kaved,
D'ober deh⁶ ar govesion
Deuz va buhez diboellet .

Ar beleg

Dirollit 'ta ho chapeled,
Bezit gwirion penn-da-benn,
An absolvenn a veritfet
Ma ho-peus eur gwir anken.

Ar penitant.

A-viskoaz on bet eur hanfard,
Eur merhetaer ar gwasa,
Me ne oan 'merd eun tammig krennard,

---

¹ bokejou : bleuniou.

² bet tapet an naplez.

³ ourla al lien : diskar goueliou ar vag.

⁴ N'o ken : ne vo ken.

⁵ penitant : penedour.

⁶ deoh.

Ma karen kalz o starda ;
Pa welen eur plah koant bennag
Va gwad ennon a verve ;
Va halonih a ree tik tak,

Ar beleg

Ne zantan mann ouspenn-ze.

Ar penitant

Eur blijadur deuz ar vrasa
Em-oa o weled Mari,
Beb noz deuz en em dihwenna ;
Hag o sikour anezi.

Ar beleg.

Gwelloh e vije bet deh-hu
Deski ho katekizmou,
Pe moned da hoari dotu,
'Vid dihwenna merhejou.

Ar beleg.

Ped hoh-eus-hu c'hoaz dihwennet,

Ar penitant.

Ne oun¹ ket ervad, ma fe,
Rag abaoe deg 'la² tremenet
E heuillan ar vicher-ze,

Ar beleg.

Larit diwar-benn ar genta.

Ar penitant.

O va zad me o tisfi
Da gaved e-barz ar gêr-mañ,
Eur plah ken tentuz hag hi.

Nann, biskoaz n'ho-peus bet gwelet
Eul lagad ker birvidig,
Eun tammig korv ker brao strujet
Eur bale ker manifik,
Eur begig flamm 'vel eur rozenn,
Eur zellou lemm ha lirzin,
He bleo du 'vel eur vouarenn :

Ar beleg.

Kit eta beteg ar fin.

Ar penitant.

Deg vloaz 'zo bet da veurlarje',
Ya, soñj mad em-eus dalhet,

---

¹ Ne oun : ne ouzon

² 'la : vloaz.

E ris ar pehed mignon-ze,

Ar beleg.

Leverit mad 'vel ma 'poa greet !!!

Ar penitant.

'Barz en he zi pa erruis
E kavis va dousig koant,
O tilemel, krak, he hiñvis,

Ar beleg.

Re evruz e oah, klient¹.

Ar penitant.

'N em lakaad eure da ouela
Pa rois eur pok dezi,
Ha me raktal d'he briata.

Ar beleg.

Izign vad² d'he honsoli.

Ar penitant.

A-grenn dost e oa eur gwele
Warnezañ ez om kouezet,
Ar rest ouzoh koulz ha me

Ar beleg.

Nann da, ne oun sort ebed

Ar penitant.

Eno seiz gwech e tañveis,
Dioustu, ar frouez difennet
Pini a gavis gwall iskiz.

Ar beleg.

Va mab, branbañsal a rit.

Ar penitant.

Mar ne laran ar wirionez
Me houlenn beza spazet
'Vel eur porhell pe eur hole.

Ar beleg.

Pell 'zo e-peus meritet.

Ar penitant.

Abaoe m'am-eus bet tañveet
Eur zoubennig ken karabl³
Em-eus bet atao kendalhet,

---

¹ klient : fripon.

² Izign vad : eur mennoz mad.

³ karabl : euz ar verb "karoud", gand an dibenn-ger "abl" : ken plijuz.

Ar beleg.

Dousaad e ray deh¹, va mab.

Ar penitant.

O ya, siwaz, kredi a ran
Ez oh eun diviner mad
Rag tehel a rankan bremañ
Pa 'mez lipet diou loiad.

---

¹ deh : deoh.

Yann-Pipi, e vestrez hag al laeron

War ton an Dogan.

Disul ar paour-kêz Yann-Pipi
O pourmen e vestrez Mari,
En kreiz ar hoad a 'n-eus kavet
Eur bagad laeron dizakret ;
An dra-ze, paotred, ho tesko
Da vond da redeg er hoajo'.

Eur laer a zaillas war Pipi,
Eul laer a lampas gand Mari,
Pipi 'n em lakas da grena ;
Mari 'n em lakas da ouela ;
An dra-ze, paotred, ho tesko
Da vond da redeg er hoajo'.

Eul laer Pipi a ziskaras,
Eul laer Mari a zistroadas,
War e gov a kouezas Pipi,
War he hein e kouezas Mari,
An dra-ze, paotred, ho tesko
Da vond da redeg er hoajo'.

Eul laer a furche yalh Pipi,
Eul laer a furche yalh Mari,
Pipi 'vel eur bleiz a youhe,
Mari sioul braz a chome,
An dra-ze, paotred, ho tesko
Da vond da redeg er hoajo'.

Eul laer a vahate Pipi,
Eur laer a dastone Mari,
Pipi-kêz a 'n em zifenne,
Mari goant a 'n em zifrete ;
An dra-ze, paotred, ho tesko
Da vond da redeg er hoajo'.

Ayaou ma choug, eme Pipi,
Ayaou ma choug, eme Mari,
En gras, 'me Pipi, paouezit
En gras, 'me Mari, kendalhit,
An dra-ze, paotred, ho tesko
Da vond da redeg er hoajo'.

O ! 'me Yann, gwasahadou
O ! 'me Mari, pebez taoliou
Eh an da vervel, 'me Pipi.
Eh an da vervel, 'me Mari,
An dra-ze, paotred, ho tesko

Da vond da redeg er hoajo'.

O ! 'me Yann, pebez abadenn !
O ! 'me Mari, pebez soubenn !
Ne vin ken tizet, 'me Pipi
Me 'vo tizet c'hoaz, 'me Mari ;
An dra-ze, paotred, ho tesko
Da vond da redeg er hoajo'.

Pevar miz goude an afer,
Pipi ne zoñje ken el laer,
Mez Mari goant ne halle ken
Prenna krouglasou he horvern,
Au dra-ze, merhed, ho tesko
Da vond da redeg er hoajo'.

***

BOMBARD KERNE JABADAO HA KANIRI

Eun tammig kozeadenn
etrezom

Lenner ha Lennerez, Kaner ha Kanerez

War Don: An hini goz.

Ma plij deoh va zoniou nevez,
Klaskit de¹ toniou a-zoare,
Toniou lirzin, — Tra, la, la,
Toniou skiltruz, — Tra, la.

Ma o havit re inouüz
(Ar pezh a ve din gwall boaniuz),
Rogit al leor,
— Tra, la, la,
Heb chipota, — Tra, la.

Stlapit-hañ², prim, er fornigell,
Itanit³ dioutañ ho kerniel,
Pakit, gantañ, — Tra, la, la,
Louzou pe zoav, — Tra, la.

---

¹ de : dezo.

² stlapit anezañ

³ lakit tan en ho kerniel.

Maillurit butun ha bloneg
Torchit, zoken, ho... fri, ho peg,
War ze 'vo peoh, – Tra, la, la,
P'hoh-eus prenet, – Tra, la.

Hogen, ho pedi ran ervad,
Lezit va zoniou en o stad
Ger, evid ger, – Tra, la, la,
Heb o drailla, – Tra, la.

Dreist peb tra, n'o marellit ket
Gand briz-brezoneg *Pabored*¹
Briz-brezoneg, – Tra, la, la,
Keginerez, – Tra, la.

Lezit, ma plij, va bugale,
Er stumm ma 'm-eus greet aneze
Heb o gwiska, – Tra, la, la
Heb o fenta, – Tra, la.

Betegoud n'o dianvezfen
Betegoud n'o dianzaofen
'Vel bastarded, – Tra, la, la
Flutet e Gall², – Tra, la.

Ha c'hwi, Tud ouizieg meurbed
Gwerzerien flour, Barzed touet.
Stlapit ar mên gand ma fri,
Mar doh glan a fazi.

Va *Miserere* zo lipet:
A-raog ! Jabadao kounnaret !
Bombard, Biniou, – Tra, la, la !
Sutell, Viel³, – Tra, la !! !

***

Ma vijen barz

A ! perag n'am-eus ket
Ho Telenn alaouret,
Marzin, Gwenhlan, Rivoal,
Barzed an amzer all ?
'Veldoh, a vouez huel,
Da hekleo Breiz-Izel,
Me a daolje eur harm
Skiltr 'vel hini an arm.

Gand eur vouez ar skiltra,
E yez Breiz ar gaerra,
Heb ehan, me 'veulje
Oberiou kaer Doue,
An Doue braz krouer,
E halloud, e vrazder,
E hloar, e vadelez,
A bep peurbadelez⁴.

---

¹ briz-brezoneg *Pabored* : briz brezoneg ar re a vez greet "pabored" anezo.

² e Bro-Hall.

³ viel : rebed.

⁴ A bep peurbadelez : iskiz, evid lavared : da viken.

A-droh-askell gand herr,
Me garje 'vel an êr
Nijal dreist ar goabrenn
Selled, heb divalvenn¹,
Ouz an heol benniget
Gweled an dud bodet
Evel eur stroll verien
O vervi er bouldren.

Perag on ken dister !
Evel an alhweder
Pa fell dezi sevel
Er houmoul re uhel
E rank, timad, diskenn
Da guza, en ervenn²
He askellig fêz ;
Me 'zo 'velti, siwaz !

N'on ket Barz ! nann, biken
Ne vrudo ma zeenn.
O ! nann ! ha koulskoude
E trid ma oll ene
O weled ar houmm eonuz
Gand eur hrozmol euzuz ;
O tidarza, diboell
Dreist ar herreg uhel.

Karoud a ran gweled
Dre an oabl al luhed
Gand o gourgammou tan,
Kleved trouz an Taran
Pa strag er goumoulenn ;
Ar ster gand he froudenn,
Ar stourm, o c'hwibanad
Pa zraill dervenn ar hoad.

Karoud a ran, dreist-oll,
Arvesti ouz an heol
Pa strink, euz ar beure,
Dreist kribell ar mene' ;
D'abardaez, pa guz,
'Barz ar mor islonkuz,
O tana an neñvou
Ha kern ar gwagennou.

E-pad eun nozvez hañv,
Gand eurvad, e karan
Gweled dremm gaer al loar,
Ar rouanez dispar,
Ar stered heb niver,

---

¹ heb malvennou.

² ero.

Hadet gand ar Hrouer,
E-giz da vleuniou tan,
Dre volzou an oabl splann.

Euruz on, pa welan,
Ar valafennig skañv,
Gand he hammigellou,
Pa nij war ar bleuniou,
Pa glevan, er vodenn,
Al laboused laouen,
O richana dibled,
O zon d'o farezed.

Me gar, a-nerz kalon,
Kemend a zo gwirion,
Yaouankiz ha glanded,
Galloud, ijin, spered ;
Gand truez e leñvan,
En-dro din, pa welan,
Paourentez, dienez,
Gouliou, hag enkreuz.

Kazet am-eus bepred,
Pilpouzed, trubarded,
An teodou binimuz,
Ar vezventi fankuz,
Mignoned diwirion,
Tostenned digalon,
Stouet rag al *Leue aour*,
Didruez ouz ar paour.

A ! perag n'am-eus ket
Ho Telemn alaouret ?
Heb ehan, me veulje
Oberiou kaer Doue,
Me zraillje, hep paouez,
Dindan seul va botez,
An oll amprevaned
A skuill binim er bed.

Da Yann Arhant, e Pariz

Eur gwir vogel,
Da Vreiz-Izel
A ra enor
D'e Vamm Arvor.

***

Chapel Zant-Erwan

O tremen parrez Kalanhel,
En em gavis 'rez eur chapel
Eur chapel savet a-nevez
Da zant Erwan-ar-Wirionez.

'Uz an nor-dal zo kizellet

Skoed DU PARC,
aotrounez vrudet,
Gand o ger : *Trehi pe vervel !*
Ger tud dispouron er brezel.

Ya ! c'hwi zo bet tudjantil reiz,
Marheien halloudeg a Vreiz.
Pegen kaer e oa ho kweled,
Stard, taer, war ho kezeg sternet,

En em strinka, 'vel an taran,
Gand ho kleze dir, en emgann,
A-raog bepred, sonn ho panniel,
O krial : *Trehi pe vervel !*

Ho kwad, 'vel dour en-deus redet,
'Vid gounid bez Salver ar bed :
DU PARC eo unan an Dregont
A drehas ar Zaoz divergont.

Stourmet hoh-eus d'ar maro,
'Vid ar Roue, ar feiz, ar Vro,
Marvet, an dorn war ho kleze,
Ho taoulagad war-zu an Neñv.

An amzer, gand e falh garo,
En-deus roget ho paniello',
Diskaret touriou ho kestell,
Poultrennet eskern ho kernel¹.

Hogen, chomet zo koulskoude
Eur Barz dister euz ho ligne,
Evid kana, e yez Arvor,
Meuleudiou braz d'hoh eñvor.

D'an Itroun Mari Ange du Parc a Gergadou.

Itron, c'hwi 'zo merh euz o gwad
Hag hen anzañ, a rit gand stad ;
Miret hoh-eus karantez Breiz,
Bro al lealded hag ar feiz.

Deoh e kinnigan va gwerziou,
Dister, 'vel brug or menezioù,
Hag ho kalon wir a drido,
O kleved hekleo euz ar vro.

***

Kimiad eur Zoudard yaouank²

War don : Al Labourer.

Ma halon a zo fraillet dre nerz ma enkrezoù,
Ma daoulagad entanet n'o-deus mui a zaelou,

---

¹ liester "karnel"

² Ar memez skrid, gand eun nebeud traou disheñvel, a zo pajenn .

Deut eo siwaz ! an devez ma rankan dilezel
Leh kaer ma bugaleaj, ma bro gaer Breiz-lzel !

Keno dit, ma zi balan, kuzet 'barz an draonienn,
Tachenn hlaz war behini, bugel, e c'hoarienn
Gwez ivin ker bodenneg, e disheol a bere,
E-pad tommder an hañvou, e kousken da greizte'.

Keno ! keno ! mamm ha tad, bremañ n'esperit mui
E chomfe ho mab karet da harpa ho kozni,
Evid gounid deoh bara, 'vel m'hoh-eus greet dezañ,
Al Lezenn zo didruez, ho kuitaad a rankan.

Nag a wech, ma mamm dener, e rankfet-hu leñva,
Pa zeuy ma hi ankeniet en-dro deoh da ruza
Pa welfot, war an oaled, ma skabellig houllou
Hag ar hevnid o steui war ma fenn-baz dero.

Keno ! bered ar barrez, douarou benniget,
Pere a guz ma herent gand ar Zalver galvet ;
Da ouel an Anaon klemmuz, n'in mui war ho peziou
Da skuilla dour benniget mesket gand ma daelou.

Keno ! ma muia-karet, ma dousig koant Mari,
Eur blanedenn digar a zeu d'on glahari ;
Eürusted ha levenez skeduz 'zo tremenet
'Vel en oabl ar goumoulenn gand an avel kaset.

Na welin mui da lagad ker lemm ha ker laouen
O vervi gand plijadur, en ti pa erruen,
Da zornig gwenn ker mibin o trei ar harr¹ en-dro,
Da vouez flour mui ne glevin o kana va gwerzo'.

Pa oam er hatekiz mou, on-daou c'hoaz bugale,
Or halonou diskiant, e kuz a 'n em gleve,
Dirag Gwerhez ar hroazhent, nag a wech e touejom
Na erruje birviken disparti etrezom.

Yaouank ha dibreder, siwaz ! ne ouiem ket
Nag a bed c'hwerventez er vuhez zo hadet ;
Evidom ne oa, neuze, Lezennou na Roue,
N'anvezem med eul Lezenn, hini ar garante'.

Keno ! ma nez-amezeg, Yannig ma gwir vignon,
Kamarad ma hoariou ; ma breur dre ar galon,
Piou a gemero bremañ lod e-barz ma foanio ?
Piou a gomzo ganin-me deuz ar gêr hag ar vro'?

Hebzon te yelo bremañ d'ar parreziou tosta,
Da bigosad al leuriou 'barz el lazou-dorna ;
Hebzon te yel' da hounid maout ar hourenadeg,
Da zacha war rubanou e-barz er varradeg.

Keno ! ma hazeg velen, skañv evel eun heizez,

---

¹ ar harr-neza.

Mistr evel eul logodenn, jentil 'vel eun oanez ;
N'az santin ken, dindannon, gand ar hast, o tripal,
Ma daouarn mui ne stagint ar zeizenn war da dal.

Keno ! ma hi kêz, Mindu, ma leal kamarad,
N'efom ken, dre ar hlizenn, da glask roudou ar had ;
Ne glevin ken, er menez, da chilpaden skiltruz,
War ma dorn mui ne zantin da deod karantezuz.

A-benn eun nebeud amzer, kalz a vignoned yen,
'Barz er soudard divroet, heb mar, ne soñfont ken,
Mez da galon -te, Mindu, n'eo ket ken ankouezuz
Pell e ri c'hoaz va hañvou¹, gand da yezou klemmuz.

Keno 'ta, plijaduriou, leuriou-nevez, prejou,
Nezadegou, nozveziou, foariou ha pardonious,
Ebatou ker birvidig, biniou sart ha sklinton,
Ne drido mui va halon gand da zoniou lirzin.

Keno, kemend a garann, keno da virviken !
Pell euz a Vreiz me varvo, mantret gand an anken,
'Vel eur blantenn gizidig, evid ar vro krouet,
A rank gweñvi ha mervel, kerkent m'eo divroet.

D'an Aotrou Herri, e Kemperle,

Gwir Vreiziad a galon hag a yez.

***

Distro ar soudard e Breiz

(An devez kenta)

Da weled a ran adarre,
Va bro garet, Menez Are,
Pell diouzin poan hag enkreuz !
Tridal a ran gand levenez !

Gweled a ran, pell en draonienn,
Tour an iliz, er goumoulenn ;
Ar moged, 'n eur droidellad,
O tibrada 'uz ti ma zad.

Kleved a ran ar hloh sklinton,
Ar vombard, ar *biniou* lirzin,
Eun eured a zo dre ama',
Jabadao ! ebat ! tra, la, la !

Deiz mad ! deiz mad ! kamaraded !
Gwin 'leiz ar skul² ! kanom, paotred !
Eurvad deoh, priejou nevez,
Gand eur hrubuillad vugalez³.

Ma mamm ! ma zad ! ma dous Mari !

---

¹ kañvou.

² skul : skudell (?)

³ bugalez : liester koz (anavezet c'hoaz en enez Eusa).

War ma halon ! ha stard, ho-tri !
C'hoarzom ! gwelom ! vad ra gouela,
Gouela, gand eürusted ha joa !

Sell ouzin ! yah-pesk, bepred !
'Kreiz an tan ruz, 'kreiz ar hleñved,
C'hwi a viras, Gwerhez hlan Breiz,
Ar soudard paour a zalh ho feiz.

E Rumengol, deiz ar pardon,
M'ho trugarekaio, Itron !
Me ray seiz tro d'an Aoter vraz,
O kerzed war ma daoulin noaz.

Ma hi *Mindu* ! perag yudal ?
Ne zistroin ken da vro Hall ;
Ni a raio c'hoaz tro ar hoad ;
'Vid ma'z out koz, da fri zo mad.

N'on ken soudard ! Mamm, ma *chupenn*,
Paeet eo ma dle d'al lezenn.
Mari ! tap krog er sizailloù
Deuz da droha ma moustachou.

C'hoarzin a rez ! Ma ! keuz 'm-eus de¹,
C'hwez ar poultr a zo c'hoaz gante ;
Bet int skornet, bet int rouzet
Hogen, gand den n'int bet krennet !

Tavom war-ze,eur pok bremañ ;
Peur an eured ?Perag ruzia ?
Lar 'ta d'am mamm, zo mamm dit-te²,
'Baoe ma da hini gand Doue.

An hanternoz !Prim d'ar gwele !
Warhoaz vintin, abred 'vo de³,
Ni a yelo, oll, a-vandenn
D'ober gweladenn penn-da-benn.

Redeg a refom ar prajou
Ar parkeier, ar brouskoajou,
Gwelet e vo an ebeulien,
Ar hezeg, ar gazeg velen.

Ar zaout, al leueou dizonet,
Ar hole briz, an ejenned
Ha (respet d'an neb am zelaou)
Al loen a zoroh en e graou.

---

¹ de : dezo.

² dit-te : d'ide (did de) er skrid orin, evel ma vez distaget.

³ de : deiz.

Ma 'm-eus desket eunn tamm galleg
'M-eus ket dizesket brezoneg,
N'am-eus ket ankouet ma himiad,
Kernevod on ! *Penn-kil-ha-troad.*

Piou na gan ma *himiad* er vro ?
Ra blijjo deoh ma zon *distro.*
O ! 'Vid meuli or Breiz karet
Unanom or moueziou bepred.
X.....¹

***

D'am hamarad A. Bijon

Doktor-Louzaouer e Kemperle

Te a oar frita louzou
Ouz droug-kov, remm ha pistigou,
Me a ziduell, gand eur zon,
An den gouliet a galon,
Me 'ra gouela, soñjal, c'hoarzin :
Em giz, n'on-me ket medisin ?

***

Ar zoudard fougereer

Fantig an durkez
gwreg ar marichal.

Sellit ! sellit ! ar briz-aotrou !
Penaos e lugern e voutou !
Eur ribot bleveg war e benn,
Keit ha lost eur bik e chupenn !

Diskan
Kis ! kis ! ma hi, d'ar briz Breizad !
Beh da gov-karr ar renead !

Janed win-tomm
amiegez.

E vleo zo rannet ha flouret.
E voustachou ruz 'zo peget,
Stummet e-giz da higennou
Evid pesketa kalonou.

Diskan
Kis...

Margod hir-lañchenn
ostizez.

---

¹ Lizerenn genta pep gwerzenn a ra PROUX.

Eur houriz glaz en e gerhenn,
War e zaoulagad diou werenn,
Ouz e chadenn grizillonou,
War e grabanou manegou.

Diskan

Kis...

Jaketa flemm-ruz.

fornierez.

Kaozeal a ra kraouenneg,
distaga 'ra peziou galleg,
E dad a zo *monsieur mon père* !
E vamm, ma plij ! *madame ma mère* !

Diskan

Kis...

An itron k. L..

skolaerez.

Beteg al loudourenn, e hoar,
A zo bremañ, *mamzelle Victoire* !
Ma aotrou n'eo med *un vieil âne* !
Ha me, *une fichue bazane* !

Diskan

Kis...

Metig ar wiber

kouëzerez.

E dad, eur hakouz a ligne
A gign markenned² a-zoare,
E vamm a rastell, en hent braz,
Gand he hrabanou, fiez glaz.

Diskan

Kis...

Kato fri minaoued

gwreg ar here.

E hoar, foei ! a zo leanez
E leandi ar Patatez ;
Ha gwelet on-deus an aotrou,
E roched louz 'mêz e vragou.

Diskan

Kis...

Loeiza mitaouig

leanez.

Ne zalud Person na Kure,
'Vel eur pagan e tou Doue,
Ne gred ket, tamm, d'an Diaoulou,
D'ar Bugel-Noz, na d'an Teuzou.

Diskan

---

¹ bazane : (?)

² markenned : markinou (?)

Kis...

Madalen ran-tan-plan.

gwreg an tabouliner.

Seiz vloaz eo bet soudard brudet,
War Dour Malakof 'n-eus kludet,
Ha paneved n'ouzon petra
E vije kabiten brema'.

Diskan

Kis...

Martina bim-baon

gwreg ar hloher.

Ato ! soudard ! eur zoudard kaer !
Soudard (respet deoh) an talier !
Ar marmouz biskoaz 'n-eus gwelet
Med tan ar gegin, en oaled !

N'en-deus gwelet enebourien
Med war tu gin ar vedalenn ;
Ma 'n-eus lazet eun enebour
'N-eus-hañ¹ beuzet gand eun tenn dour².

Diskan

Kis...

Mikêlig beg mel

plah majorez.

Mestrezed a lavar, 'n-eus bet,
Ken na ouie peleh lammed
Ha ranket 'n-eus skampa dre laer
Pe vijent deut d'e heul d'ar gêr.

Diskan

Kis...

Jobennig ar haor

dañserez kounnaret.

Ouz ar vombard 'ra eur zutell,
Ouz ar zah biniou, eur porhell
Dañserien ha dañserezed
A zo eur stroll zaout pennfollet !

Diskan

Kis...

---

¹ -hañ : anezañ.

² eun tenn dour : eur fuzill gand dour e-barz e plas poultr.

An oll gomerezed en eur vouez

Harao ! warnañ, prim ahalenn,
Koz kemenerig ! brouder c'hwenn,
Kerz da glask da *grinolinou*,
Da strinkerez ha da louzou !

*Kis ! kis ! ma hi ! d'ar briz Breizad !
Beh da gov-karr ar renead !*

***

MOUEZAR HLEIER

Kinniget
Da eostik Koad-an-Noz
I.-M. Ar Yann

Eostik koant, er hoad uhel,
Te gan meuleudi Breiz-Izel,
Me gar ivez, ma bro Arvor,
Gand he zae vrug, he gouriz mor,
Mindu a zo eur hi leal,
Hogen ne oar nemed harzal.

***

Mouez ar hleier

War don : *Emgann an Dregont.*

Bim ! baon ! me zo strobinner ;
Me 'oar petra gan ar hleier,
Selaouit oll o mouez zantel,
Ha sentit mad ouz o hentel.

Bim ! baon ! baon ! kloh an ofern bred,
Lared a ra : « Hastit ! Hastit.
Kalz ne zigouezont en Iliz.
Nemed en hanter an ofis ;

«Darn ne reont nemed rohal,
Ha darn all (respet deoh), strakal,
Trompillad gand o diou froenn¹,
Pe riboullad o horzailenn.

Ar baotred lemm, dindan o zao,
A lugern ouz ar plahed brao,
Gand eur zell flemmuz, ar merhed
A lavar dezo : Kendalhet¹.

---

¹ froenn : fronell.

«*Yann Bitoch*² a glask, 'n e spered,
Penaoz yenna³ e vignoned,
Lakaad en e yalh eur bern kresk,
Dre ar burzud ouz ar pemp Pesk⁴.

Ar Person moal 'zo boroduz.
E brezegenn zo moreduz,
Ar zoubenn, heb mar, vo yenet,
Hag ar patatez kaledet.

Ar haner koz, *Luk Totoro*,
A vlej 'vel eur hole taro,
Emberr e walho ee gorzenn,
Fant a lardo c'hweg e grohen.

Bim ! baon ! eun eured pinvidig !
Brall d'ar hleier ! C'hwes d'ar muzik.
Diou yalh pounner 'zo 'n em bareet⁵.
Ki ha kaz a zo bazyeoet !

Furnez, kened, ha koantiri,
Ne lakont kaoter da vervi,
Ar madou-ze 'zo madou paour !
Azeulom, hepken, al leue aour !

Setu dimezi daou baour-kêz,
Pillou ! druillou ! poan ! dienez !
Mann da frita ! med paourentez
E-leiz pillig ar garantez !

Ba ! chaket e vo patatez !
Lakeet hanter zour 'barz el lêz !
Doue a vev al loened mud,
Truez en-devo ouz an dud !

Bim ! baon ! baon ! eur vadiziant !
Ar bugelig, ma feiz, 'zo koant !
Hag ouz e dad eo heñvel-tre,
Fri e baeron ! 'n-eus koulskoude !

Gand an holen kriz, ma êlig,
Eh eo ruziet da vuzellig :
Er vuhez, enkreiz ha daero',
A gavi c'hoaz muioh c'hwero !⁶

---

¹ kendalhit.

² bitous (?)

³ genna.

⁴ ar pemp Pesk : (?)

⁵ 'n em bareet : en em laaket asamblez.

⁶ muioh c'houero : c'hwervoh

Mar bevez koz, war or bern pri,
Da ene glan a vastari,
Da galon, liez, vo roget
Gand drez ha spern, dre hent ar bed !

Bim ! baon ! brimbalom a-nerz breh !
Miget eo *Pao-krog*, ar hrug-seh ;
Ognon ! kignen ! a-zruilladou,
Ken a strinko eur mor daelou !

Tad eun tiad braz bugale
A zo galvet dirag Doue :
An oll a wel, gand gwir hlahar,
Ar hi a yud, war-lerh ar harr »

Bim ! baon ! Petra ne leront ket
E kemend yez 'zo dre ar bed ?
Koulz eh eo din 'ta troha berr,
Sart on... 'vel eun teuzer kleier !

***

An hent-houarn

An hent-houarn ! An hent-houarn !
Bouzaret eo ma dioukouarn,
O kleved an dud o rakad
Evel glazarded en eur prad !

Hent an Ivern ! 'me Yann Gegin :
Ijin euz ar Spered-Malin¹ !
Deiz ar varn, siwaz ! a zo tost,
Pa'z a Lusifer da vestr-post !

Hent ar foultr ! 'me eur harretour :
Barnet om ganit d'eva dour,
Konduktored, postilloned,
Kemend a ver² ouz strak ar fouet !

Hent an Diaoul ! 'me an ostizez :
Red 'vo lonka ar yod heb lêz,
Ne dremeno ken dre amañ
Med pillaouerien ha chas-klañv !

Hent milliget ! 'me an aotrou :
Te 'teus dallet ma frenestou,
Diskaret kraou ha marchosi,
Laket an itron da zodi.

Hent ar gounnar ! 'me Bipi-Gouër :

---

¹ Ijin euz ar Spered-Malin : bet ijinet gand an Diaoul.

² a ver : a vez meret e gorr, a vev.

Te 'teus greet din eur c'hoari-kaer !
Ma laket d'ober eul leo dro
'Vid darempred ma douaro' !

Hent ar malloz ! 'me eun dostenn :
Te 'teus skarzet ma zi kempenn :
Mevl, matez, ma gwreg Janed,
Skubet gand ar Cheminoed¹ !

Hent a walleur ! 'me Ivonig :
Euz toull ma dor 'welen Fantig ;
Eur menez 'trezom zo berniet,
Eur mignon tostoh 'deus kavet !

An hent houarn, ouzom ervad,
En-deus touzet meur a zañvad ;
Med lakeet 'teus meur a laoueg
Da hweza 'n e grohen touseg.

Taolet 'teus aour e krabanou
N'o-doa meudet med santimou,
Torchet daelou intañvezed
Dilouedet merhed koz-viret.

---

¹ Cheminoed : paotred an hent-houarn (euz ar galleg).

Kement-se zo c'hoariellou,
Hebdale 'welfot burzudou,
Eurvad d'an hent, nerz d'e zutell !
Ha peb seurt vad da Vreiz-Izel !

Goulenn a refot, marteze,
Piou 'n-eus flutet ar zon nevez ?
Eur Hernevod, o c'hweza stard
'Vid aveli e goz vombard.

Ped c'hoar hena 'teus, ma zonig ?
Kalz re, 'me eul leanezig,
Ouspenn tregont 'zo aneze,
Unan zo koant... c'hoaz marteze !

***

D'am mignon ha kenvreur F.-M. An Uhel

Kanet am-eus gand kalz dudi
Da cheminaouez Keralzi,¹
Na stouv ket bremañ da skouarn,
Ma kanin dit ma hent houarn.

***

AR FUBUENN

Lestrig a vrezel

War Don : *Gwennili tremeniad*

Displek da askellig !
Ma *Fubuenn* goantig !
Mistr ha kempenn,
War gribell ar goummenn²
Nij, herruz ;
'Vel ar gouelan.

Prim, prim, a-denn-askell
Ma doug eta, pell, pell
Euz an douar
Ker karget a hlahar,
Ker leun a boaniou kri',
Hudur a bri³.

War da horre, mor frank,
Ne weler ket a fank,

---

¹ Da cheminaouez Keralzi : selled ouz *Bepred Breizad* gand F. an Uhel. Eet e oa Keraliz da zimezi gand eur paotr-hent-houarn deuz leh all. Hag bahatet e oa gand henez.

² ar goummenn : unanderenn ar ger "koumm" ..

³ a bri: gand pri, bouillaj.

N'eus na drezenn,
Linadenn, na spernenn,
N'eus 'med an dour, an Neñv,
Brazder... Doue !

Peger brao eo beva !
Peger brao alana !
A-uz, heol splann
Mor eonuz dindan,
Gourdrouz skiltr an avel
Er wern uhel.

O peger stank e red
Ar gwad, er gwazied,
Hag er galon.
Dibled¹, ha dispouron
A drid sart, ha laouen,
Gand ar wagenn.

Levenez ha didu !
Gweled brao a beb tu
Ar peskig drant
Al labousedig koant,
Lirzin, o tarnijal,
Pe o vragal.

'Barz en oabl glan, al loar,
Da noz, skeduz, a bar :
Steredenn gaer
Patronez ar sturier,
Ave Maris Stella !
Mater Alma !

Aliez e soñjer
En dousig-koant, er gÊr,
Er vamm, en tad,
Ha gand hir huanad,
An daelou tomm a flour
A ruill en dour.

Eun deiz, pa zavo kroz
War-zu enez ar Zaoz,
Dispak da flemm !
Dispak da flemmig lemm !
Gand herr, a-darz kalon
Beh d'al Leon !!!

Pegen kaer eo mervel,
Evidout, Breiz-Izel !
Kreiz an taran
Ha krozmol an emgann ;

---

¹ Dibled : heb pledi ouz tra-pe-dra.

Ar mor glaz evid be'
Gand gwalh Doue.

Displek da askellig !
Ma *Fubuenn* goantig !
Mistr ha kempen
War gribell ar goummenn
Nij, herruz ha skañv,
'Vel ar gouelan.

***

HIRVOUDOU AR CHASEER

Kinniget
D'am mab Prosper
Telegrafier

War don galleg : *La St-Hubert*

Gag¹ e peb leh ! ha gag bepred !
Seier goullo, ha min mouzet
Setu petra eo ar chase.
Ha keuz 'teus c'hoaz d'an didu-ze ?

Tan ha kurun ! ludui 'vel kizier !
Ni zo c'hoaz reud, sonn mad war on ellou !
Med ne gav mui netra ar chaseer ;
Petra 'dalvfe bragal dre ar parkou ?
N'on ket c'hoaz moal ! ma baro n'eo ket loued !
Liez, 'velkent, en-deus bervet ma gwad
Pa zelaouen mouez skiltruz ar chas-red,
Hag an drompill o tournial² er hoad.

Gwelet am-eus an tourh-gouez kounnaret,
En em strinka dre greiz ar brouskoajou,
Ar yourhig, mistr, gand ar spouroun follet
O tibrada, uhel, dreist ar bodou.
Peleh int eet, moh-gouez ha yourhed ?
An diweza 'zo dare de vervel !
Ne chom ouo, med krohen direunet
Hag eskern kraz, stag ouz dor eur hastell !

Ar bleo, ar pluñv, oll, siwaz ! ez int boull³,
Euz ar gedon, n'ez eus hogoz hini,
Ar honifled a guz 'barz en o zoull,
Greet eo, pell 'zo, kañvou ar hlujiri.
Gedon *penn gwenn* - ha klujiri koefet⁴,

---

¹ gag : ober tro-wenn. (Iskiz a-walh eo ar ster-ze, heñvel ouz ar galelg "brdouiller" (bègue), ha "revenir bredouille").

² o tournial : o tassoni.

³ boull : n'esu ket ken kalz anezo.

⁴ Gedon *penn gwenn* - ha klujiri koefet : paotred koz, ha merhed (?)

Ar re-ze c'hoaz, zo stank er parkeier !
Paotred diskuiz, diwallit, mar keret !
Ar gedon-ze a bak ar chaseer !

Ni on-deus bet amzer vad koulskoude :
Tennet, lazeta, karget leiz or zeier.
Tud yaouank kêz ! petra dapit aze ?
Logod, razet, pintiget ha kizier !
Grit evel don, skourrit ho fuzuillou¹,
Sant Hubert koz, on tad hag on faeron,
A zo mouzet war e skaon, en Neñvou,
D'hen divouza, kornom² a-nerz kalon !

***

Ar paour kêz Lazar

Greet gand eun den nevez-distro euz ar bed-all

War Don : *Maout ar Gov ha maout ar Gall.*

War ma fe ! ma mignoned,
Divalo on bet gwasket.
Soñjal a reen, en taol-ma'
E rankjen lipad ma loa.

Diskan.

Tra, la, Ira, la, tra, la, la ! (Bis)

An Ankou, an dougnez³ kri',
Evid ma stleja, ganti,
E bro teñval ar gozed,
Kalz, kalz, en-deus c'hoariet⁴. *Diskan, Tra, la...*

Na 'velkent, euz e skilfou,
'M-eus sachet ma relegou ;
Med, pell, e vo kizellet
Warnon e bao milliget. *Tra, la*

Ma dioujod a zo melen
Evel eur hoz anduillenn,
Ma lagad hanter-varo,
Treur on 'vel eur zah tacho'. *Tra, la*

Ma chouk a zo daoubleget,
Ma fri 'n-eus eun troatad hed,

---

¹ skourrit ho fuzuillou : dilezit ho fuzuilloi, dre lakaad anezo ouz eur skourr.

² kornom : sonom gand ar horn-bual.

³ tougn eo an Ankou.

⁴ An Ankou : gwregel er skrid orin.

Teuzet krag eo ma hov-karr,
Ha krena 'ra ma diouharr. *Tra, la*

Evel eur paour mahagnet,
War eun tammig baz harpet,
Er parkou, en em stlejan
'Vel ar hizier da heoliañ. *Tra, la*

Red eh eo din, krenn, kuitaad
Kement seurt a gaven mad,
Hag eun dra wasoh, ouspenn,
Karoud pezh e gasaen. *Tra, la*

Karoud a reen ar bevin,
Eun tamm maout, eur harr boñsin,
Bremañ rankan, 'vel eur hêz,
Lonka yod ha patatez. *Tra, la*

Gand eur bannahig gwin mad
E verve, gwechall, ma gwad,
Bremañ 'z an, p'am-eus sehed,
Da eva gand ar pesked. *Tra, la*

Ma horn, gand e vogedenn,
Am lake sart ha laouen,
Keno ! ma yalh varellet,
Ma horn ker brao bragezet¹ ! *Tra, la*

A-greiz kalon e karen
Ar biniou, an abadenn,
Med ar wech-mañ, heb bombard,
Em-eus ranket lammoud stard ! *Tra, la*

Me gare, d'an daoulamm ru',
Nijal gand ma hazeg du ;
Bremañ, 'vel eur velhwedenn,
E kuzan 'barz ma hrogen.

Karoud a reen, mintin mad,
Er mêziou, redeg ar had,
Bremañ ne ran ken chase
Nemed da hwenn ma gwele ! *Tra, la*

Da Erwan - M. An Andouar
E Gwerliskin.

***

A Y.-M. Landouar,

---

¹ bragezet : iskiz an implij-ze eur ar ger "bragez", evel e galleg. Duet gand ar butun.

BOMBARD KERNE JABADAO HA KANIRI

Al louarn besk

War Don : *Seziz Gwengamp*

Eul louarn koz, bremañ zo pell,
A gollas e lost er brezel ;
Setu Alanig ar bourdou¹
Da brezeg eneb al lostou.

- « Trohom ! Trohom ! or strobello²
Mad da skuba fank an henchou !
Traou disklenk³ hag a zah⁴ en drez
Eur hrog founuz d'ar chas, liez. »

Ola ! 'me eur hamm⁵, ma mignon
C'hwi a gomz flour 'vel eur Person
Ya ! me grenno ma stal... emberr.
Distroit amañ ho talier !

Nag a bed louarn dilostet
A zispriz ar vad n'o-deus ket :
Kriom warno, harao ! harao !
Eul louarn besk n' e' ket paotr brao.

Pipi 'n-eus peurlipet e dra
War-bouez e benn, e yud bremañ :
Ar re binvidig zo daonet !
Alanig, te 'zo dilostet !

An dud desket, 'me *Yann al Leue*,
A zo enoüz, war ma fe !
Komzit din euz an azened !
Alanig, te 'zo dilostet !

Jakez zo bet tenner, gwechall
Skei a ra 'biou 'baoe m'eo gour-dall⁶,
Ar poultr, 'mezañ, 'zo dinerzet.

---

¹ ar bourdou : an hini a hoari bourdou.

² strobello : traou hag a stobell ahanom.

³ disklenk : n'int ket klenk, êz.

⁴ a zh : a grog.

⁵ eur hamm : eul louarn kamm.

⁶ gour-dall : dall tost-da-vad. (gour: rakger kreñvaad).

Alanig, te 'zo dilostet !

Klevit al lontreg, *foeltr-bouzellou*¹,
'Baoe ma'z-eo poaz, tor² ha stripou,
Ne veul 'med an dour benniget.
Alanig, te 'zo dilostet !

Bremañ p'eo moal, *Mark Irvinenn*,
A gri : Bennoz dit, perrukenn !
N'am-eus, mui, na trousk na loened.
Alanig, te 'zo dilostet !

Eur bouh koz, mogedet e fri,
A lavar, 'n eur huanadi :
N'eus ken koantiri na spered.
Alanig, te 'zo dilostet !

Ar merhed, gwechall, oa flourroh,
O daoulagad 'oa kalz lemmoh,
O hoarzaden leun a gened !
Alanig, te 'zo dilostet !

Eur vriz-leanez, eur skrign-beg³,
A grozmol 'n he muzell varveg :
Ar baotred, oll, 'zo zarpanted !
Alanig, te 'zo dilostet !

---

¹ *foeltr-bouzellou* a foeltr kement ha ma hell e-barz e vouzellou.

² tor : sah-boued.

³ eur skrign-beg : skrignet he beg.

Dilezit ar penterezou¹,
Troit ho kein d'an ebatou,
Pao Satan warnoh zo stignet.
Alanig, te 'zo dilostet !

Sellit, lern yaouank, en ho mesk,
C'hwi 'welo kalz a vreudeur besk ;
Grit skouarn vouzar d'o homziou,
Ha na drohit ket ho lostou !

***

Da Jarlez Kerwasdoue~ kalon wir ha breh dir.

Perinaig hag he fodad lêz

War Don : *Petra zo nevez e Kêr Iz*

Perinaig, ar plah lirzin,
A gerze skañv da Werliskin,
Eur podad lêz sonn, war he fenn,
Diazezet war eun dorchenn.

Lakeet he-doa eur hoof gwenn-kann,
Boutou nevez ha loerou moan,
He bleo rannet, flouret 'giz kêr,
Evel diou lipadenn ouner².

Kloular an deiz, hag an heol splann,
Ar strouez karget a richan.
Brao eo beva, o ! ma Doue.
Perin oa ket he fenn gand se.

Klevit ar plah o hrozmolad :
« Ma lêz, heb mar, 'vo gwerzet mad,
Teir dousenn viou neuze 'brenin
Dindan ma yer o lakain.

Me 'mo tri hloedad yer munud
Gwarezet kloz 'barz en o hlud ;
Gwall lemm e vo fri Alanig
Ma ne lez din gwerz eur wizig.

Ma gwiz, pa vo braz, a voho ;
Savet ma moh, me o gwerzo,
Gand ar priz me 'mo daou leue kaer,
Marteze, zoken, eun ouner.

Setu din lêz a-leiz ar pod,

---

¹ ar penterezou : an traou stipet.

² Evel diou lipadenn ouner : evel diou lipadenn bet greet gand eun ouner.

Amann melen a war ribot¹,
Ma yalh a bounnera bemde',
Me 'vo eur baborez neuze !

---

¹ Amann melen a war ribot : amann melen deuz ar ribot.

Pentet evel eur bennherez,
Ar *faroded*¹ ray din al lez...
Pipi, ma c'hoant, 'vo ma fried,
Jabadao ! neuze 'vo dañset !"

- Ober a ra eul lamm dañvad,
Patatra ! grillet ar podad !
Keno viou, moh, klodad, ounner,
Ha keno, siwaz ! Pipi gouër !

Ar pod a zo grizillonet²,
Hag al lêz er boultrenn skuillet.
Perinaig a skuill daelou,
Ar hi a lip e vuzellou.

Perinaig 'deus huñvreet,
'Kreiz he huñvre eo dihunet.
Piou ne huñvre ket er bed-mañ ?
Ar furra koulz hag ar zota.

Ar paour a huñvre er madou,
Ar pinvidig en enoriou,
Ar hlañvour a huñvre yehed ;
An Ankou o dihun abred.

***

D'am merh Zoe-Palmira

Piou ne huñvre ket er bed-mañ ?

Ar bleiz hag an oan

Sonig

War Don : *Ar Baradoz*.

E gwarez an dommder,
E red eur wazig sklêr,
'Oa eun oan dianket
O terri e zehed.

Emberr e tigouezas,
Dre wall, ivez d'ar waz³,
Eur bleiz treud ha garo,
Ar maher euz ar vro.

Ar bleiz 'oa eur vleizez,
War yun a zaou zevez
Eur vamm a ranke bronna

---

¹ faroded : ar baotred faro.

² grizillonet : torret, tammou evel tammou grizill

³ ivez d'ar waz : ? . Marteze, "a-hed d'ar waz".

Tri bleizig, ar franka¹.

---

¹ ar franka : marlonk ken-ha-ken.

Al loen kriz, gand kounnar,
A skrign dent, a lavar :
“ Perag ‘ta, preñv loudour,
E fankez din ma dour ? »

« Itron ! ‘me an oanig,
Me a zo eur hêzig.
Plijet d'ho meurded
Ma zelaou, ma hleved :

Eva ‘ran dour avad,
Dindannoh, deg kammad,
A n'hellan kabouilla
Hoh evaj gand netra. »

« E gabouillad a rez !
A droh krenn, ar vleizez.
Hag er bloaz tremenet
‘T'eus ouzin droug-komzet ! »

« Penaoz em-bije greet ?
Ma ne oann c'hoaz flutet¹ ;
War ma mamm o tena,
N'on ket krog en daou vloa' . »

« Ma n'eo te, da vreur ‘oe ! »
« Pennher on (war ma fe) ! »
« Eun eo ‘ta euz da dud,
Gouenn milliget ha yud,

Dañvadez, ki ha maout,
Ar perhenn, ar paotr-saout,
C'hwi ‘glask oll ma maro :
M'hen talvo dit hirio ! »

Saillad ‘ra war an oan,
D'e gas d'ar hoad da goan.
Kaer en-doe bleja kreñv,
Taget² dioustu e oe.

Digarez ar hreñva
‘Zo bepred ar gwella.
Petra ‘dalv da bod-pri
Ouz gaoter ‘n em steki ?

Touzerien, tud touzet,
Lonkerien, tud lonket,
Maout dinerz pe vleiz goue',
Ar bed-oll zo ‘vel-se.

---

¹ fluta : genel. Amañ “ganet“.

² Taget : debret.

Ar bed-all, a lerer,
A vo d'an dud dister,
D'ar re baour a spered.
Nag a dud 'vo salvet !

*Digarez ar hreñva
'Zo bepred ar guella.*

**Da Jarlez a Vro-Hall~
Barz Breuriez Breiz.**

***

An den hanter-oad hag e ziou vestrez

War an Ton : *ma karot*

Ne heller ket beza bepred,
Beza bepred ha beza bet :
Hounnez 'zo eul lezenn digar
A bado keit hag an Douar.

Jakez zo bet, siwaz ! n'eo mui,
Eur paotr frammet e izili,
Bremañ eo daoubleget e chouk,
Loued e vleo, kramennet e houk.

Ar merhed a gare kenañ,
I a ree chiboudou¹ dezañ,
Hogen, euz e oll vestrezed.
Diou hepken 'n-eus gallet mired.

An diou-mañ oa intañvezed,
Gwragez a don² (kredi hellet³)
Unan outo 'zo bepred glaz⁴,
Majorez, 'velkent, a bell braz ;

Eben oa eun tammig merglet,
Hag eun nebeudig dislivet,
Roud an oad a ouie kuzad
Hag a zeg vloaz 'n em yaouankaad.

An diou mañ, en eur gaketa,
En eur hoarzin, 'n eur hogeza⁵,
Adaleg ar beure d'an noz,
A bente bleo ar marmouz koz.

---

¹ chiboudou : ober a reent "chiboud" dirazañ, evel ar chas.

² Gwragez a don : gwragez dreist.

³ hellit.

⁴ glaz : grén. ("glaz", deuz ar galleg).

⁵ gogeza : ober goap, godisad.

An hini goz a ziframme
Eun toullad bleo du a chome,
‘Vid ma vije outi heñvel ;
Eben d'ar bleo gwenn ree brezel.

Kemend a rejont o c’hwenna,
O tiluzia, o tismantra,
Ma teu moal ‘vel eun irvinenn
Pe eur penn leue digrohen.

Pa weljont ar hêz, er stad-se,
Ganto ‘oe kaset da vale,
C'hoaz e rejont goap dioutañ,
Goude beza peillet ‘nezañ.

Jakez a lavaras neuze :
« Itronezed, bennoz Doue !
Digoret hoh-eus ma daoulagad,
Skiant a brener da beb oad :

M'am-bije kemeret, dre wall,
Unan ahanoh, e oan dall :
Moarvad he-dije ma hoefet,
Goude beza ma direunet. »

Ped killog pinouz skamp d'ar gêr ?
Ped dañvad touzet a weler ?
Euüruz pa viront o hrohen,
O daoulagad hag o empenn !

***

Da J. Binet, e Kallag.
Itronezed, bennoz Doue !

Raz Kêr ha Raz Kouër

War eun ton anavezet

Eur raz, aotrou pinvidig
Euz a gêr-Iz ginidig,
A bedas eur razig kouër
Da goania gantañ, er gêr.

Ar houër, goude kalz neuziou,
Soublerez, - skrapadennou, -
A yeas d'e heul timad,
En-gortoz euz eur pred mad.

Souezet eo, ar paour-kêz,
Pa zigouez 'barz er palez :
E henou, frank digoret,
E zaoulagad dislonket,

Ne wel med aour o lintri,
Melezouriou o skedi,
War an daol eur stal blajou,
Leun a beb seurt madigou.

Digor frank e ziuo froenn¹,
Da rufla o mogedenn,
Tramouillad 'ra e henou,
Ha lipad e vuzellou.

Divadaoui ra, 'velkent,

---

¹ froenn : fronell.

Gand ar c'hwez vad ; a-nerz dent,
A-greiz kalon 'n em laka
Da grignad ha da zrailla.

« Ma feiz ! », 'me *Yann ar Mêzou*,
Eun askell en e henou,
« Beza aotrou 'zo gwall gaer !
Me a ranko chom e kêr.

An diaoul gand ar panez,
An irvin, ar patatez !
Hag ouspenn c'hoaz ma ranker
O chakad er parkeier !

Lonka dour 'vel gleskered,
Hounnez n'eo c'hoari ebed !
Gwella gwin zo e kêr-Iz !
D'ho yehed, aotrou markiz ! »

Hogen, e kreiz ar stok-gwer¹,
'Oe klevet eun drouz pounner
Gand merh Grallon o c'hoarzin,
Hi ha meur a vastokin.

Ha ma razed da redeg
Heb galloud torcha o beg,
War o lerh chas kounnaret
Eun targaz ha lankoned.

An daou gêz a red, a red
Evel loened difelhet,
Ha paneved eun toull go'²,
'Oant skubet gand an Anko'.

«E feiz ! » 'me gouër, dialan,
Ar foultr ganez ha da goan !
Gwell eo din louzou, heb neh,
Eged kig, e kêr, gand reh !

Nag a reuz ! bugaligou,
P'erru mestr an avalou !
Nag a veh ! Pipi al laer,
Ma vez tapet c'hoaz emberr !

***

Da Yann-Frañsez ar mestr,

*Mignon feal e peb amzer,
Pe vo an oabl teñval pe gaer.*

Margod ar big

Ar plah faeuz

War Don : *Petra 'zo nevez e Kêr Iz*

Anaoud a rit ? Piou na ra ket
Margod ar big, a *Gêr-Biged*,
Eur wrahig kromm ha barvegez³,
'Vel ma vi-te, Fant skrignerez.

Hounnez zo bet eur *bompinenn*,
Eur plah a dan, mistr ha kempenn,
Lemm a spered, lemm a lagad,
Ha penherez dreist ar marhad.

Faeuz e oa, ha faeuz braz !
« Mar kemeran, emezi, eur gwaz,
E rank kaoud nerz ha koantiri

---

¹ ar stok gwer : stok ar gwerennou.

² eun toull goz.

³ baro dezi.

Teod eur hloareg, stumm eur pipi.

Eur galon domm *heb boutou berr*,
Reiz ha sentuz e peb amzer ;
A ouenn vad e ranko beza
Gand eun tamm brao a beadra. »

Kement si vad rankje kaved
Si fall ebed pe netra hreet
Eun den 'vel 'deus, ne vo biken,
Ël da huñvre, Madalen !

Tostaad a ra paotred farod¹
D'ober askellig da Vargod,
Tud a zanvez, koant, stummet mad,
Ar plah ne gav hini d'he grad.

« Ato ! me dimi² d'ar seurt-se !
Trelated int, sod-nay, ma fe !
Sell Yann, gand e fri minaouet
Fañch, an daoulagad dilavet³ ;

Loeizig, eul logodenn vihan ;
Job, eur geuneudenn dreud ha moan :
Hemañ, pladenn 'vel eul leue,
Henhont ker feulz hag eur hole ! »

Pa oant skuiz oh huanadi,
Int skampet, hini hag hini ;
Neuze tosta paotred teuskoh
Daou intañv loued, eur zeller moh⁴...

Margod a ziroll da hoarzin
Gand neuziou kroug, dirag o min.
« Ne lakin ket, ahann da bell,
Spillou da goef Santez Katell. »

An oad a zeu, keno⁵ kened !
He bleo 'zo griz, he beg ridet,
N'heller ket, siwaz ! nevezi
Beg eur plah koz 'vel tal eun ti.

Ar melezour, ar hloh, bemdez,
A lavar dezi : « Dimez ! dimez ! »
Ar big a grog en he skouarn.
O ! mil bennoz d'an hent houarn !

---

¹ faro.

² dimi : dimezi.

³ dilavet (deuz ar galleg) : dilufr.

⁴ eur zeller moh... : unan a zell ouz teod ar moh evid gouzoud hag-eñ e vefe eur preñv bennag (tenia...).

⁵ keno : kenavo.

Kavet he-deus eur *Cheminod*
Tord, jilgamm, luch ha divalo,
Eul lontreg, paour evel eur raz.
En em ginnig e rankas c'hoaz¹.

Penaoz e kavit ar gentel,
Merhed breuriez Santez Katell ?
Ha c'hwi, gwragez *Cheminoed*,
'Peus ket a geuz d'ar Vretoned ?

***

D'am mignon Vigtor Kresolles, e Kombrid.

An daou glasker bara hag ar graouenn²

Eun devez, daou valeer,
Paotred diskuiz ha seder
Dantet evel daou gi-red
Digor o halon abred,
Etrezeg ar gêr dosta
A gerz skañv, en eur gana.

O-daou 'oant mignoned vraz,
Pa weljont, 'rez an hent braz,
Eur graouenn hweg ha melen,
O koueza euz ar wezenn.
Setu an daou baotr, dioustu,
A red dezi d'an daoulamm ru'.

Kenavo, mignoniaj !
Savet heskin ha ragach :
« Me 'm-eus gwelet da gentañ ! »
« Me 'zo krog enni bremañ ! »
Da flip ! da flap ! bazadou.
Gwad a strink euz ar friou.

'Kreiz ar hann, 'n aotrou barner
A zispak gand e hrefier.
« O ! petra 'zo, paotred ?
Perag oh ken kounnaret ?
Peoh dioustu d'ar c'hoari pao !
Ha komzom evel tud vraz. »

« Vel-henn, aotrou, 'ma ar bed. »
« Nann ! nann ! n'e zelaouit ket ! »
« Gaou a lerez, koz targaz ! »
« Ha te, treitour, min Judaz ! »
« Peoh ! a-walh a sklêrijenn !
Roit din prim ar graouenn. »

---

¹ En em ginnig e rankas c'hoaz : hi a oe red dezi en em ginnig d'ar cheminod.

² kraou : kraoñ.

Ar barner brao he debras
Hag ouz o fri, he chakas.
« Mad eo, 'mezañ, ar vouedenn,
Setu deoh peb a grogenn.
Tud a bluenn, tud a zae,
Ni 'vev euz ho fallente' ! »

Selaouit mad, genaouerien,
Tud tagnouz, heskinerien :
Neb a hounez ar breudou
A zeu, liez, divragou ;
Ar paour-kêz a goll, siwaz !
A zistro d'ar gêr en noaz.

Da IY-P.-M. Ar Skour, Barz Rumengol.

***

Ar wrah koz hag an diou vatez

Eur wrah a oa, e Montroulez,
Eur wrah varveg, eur goz kazez,
Hir he dent, lemm heh ivinou,
Trelatet gand diaoul ar skoejou.

Diou vatez yaouank oa ganti,
Diou blahig skañv a izili,
Nezerezed ar re gaerra,
Kouskerezed euz ar gwasa.

An hini goz, n'he-doa ken pred¹,
Nemed da zewel gwall abred.
Killog an ti, orged², e-leiz,
A drompille da houlou-deiz :

Kerkent, skañv evel eun heiez,
An diaoulez, a lamm er-mêz,
Eur vroz louz, peg ouz he zailler,
En he zreid, eur hoz boutou ler,

Eur pennad rousin³ zo ganti ;
Ha da veska⁴, ha da hoari,
Stroba bankou ha kadoriou,
Skiñvier, armeliou, dorjou.

Heñvel ouz eur vuoh pennfoller,

---

¹ pred : soñj.

² orged : re greñv ar ger. "lorh", kentoh.

³ Eur pennad rousin : eur goulou-rousin.

⁴ meska : reñka-direñka.

E red da wele ar merhed ;
Ha d'o gervel ha d'o heja :
Er-mêz, diou hagn ! prim, er-mêz 'ta !

An diou blah, souchet 'n o zoullig,
A roh hag a gousk maro-mik,
Red mad eo, siwaz ! dihuni,
Kaer 'zo fringal, en em reudi.

Fant a zamzigor eul lagad,
Soaz en em graf, 'n eur vazaillad ;
O-diou e krozont, kounnaret :
« Mervel a ri, killog daonet ! »

Mervel eure an dihuner,
Mouget ganto an trompiller.
Allaz ! ne wella tamm o stad :
Ne ra, en-eneb, med gwasaad.

Ar vleizez kriz, a-houdevez,
Ne zerr lagad na ne baouez,
Da bep koulz noz int trubuillet.
Kement-se o-deus gounezet.

Kalz, kalz en em zishuala,
En em lui¹ waz, peurliesa.
Ma hoh-eus poan, gwaskit warni²,
Lezit ar hillog da ganañ.

Paol-goz³ 'zo paotr lemm, a lerer,
Koulskoude eo 'n em vourdet kaer,
O klask eeuna he garr d'e vamm,
He zorret en-deus en daou damm.

Da J.-V. An Andouar er Hoz-varhad.

***

Ar miliner, e vab hag an azen

Eur miliner, e vab hena,
(Daou henaoueg a'r re wasa)
A lakeas eun deiz en o fenn
Mond da foar *Vre*⁴ gand o azen.

'Vid hen miroud diskuiz ha sart,

---

¹ luzia.

² warni : warna (warnañ) er skrid orin.

³ Paol-goz : an Diaoul.

⁴ foar *Vre* : ar foar war ar menez a vez greet anezañ "Bre" er vro, ha "Menez Bre"
war ar hartennou.

E stagjont e bevar zroad stard,
'Vel ma welit er marhajoù,
Ar higer oh eren leueioù.

Tremenet er stag eur grennenn¹,
Krog an daou zod e peb a benn,
'Vel m'hoh-eus gwelet a-wechou
Er pardon, dougen relegou.

Ar henta hini o gwelas,
A-greiz e galon, a hoarzas,
« Houmañ 'zo eur fars ar goanta !
Al loen n'eo ket an azenna !

Ar miliner, eun tamm touteg,
A zistag e loen skouarneg ;
Ar mab a bign war e horre,
Dia ! hu ! hag a-raog adarre !

Tri Normand en em gav ganto.
« Tra vrao ! », 'me unan anezo,
« Lezel da dad da veska pri !
D'an traou² 'ta prim ! Diskenn a ri ? »

---

¹ eur grennenn : eur vaz hir

² traou : traoñ.

« Greet e vo d'ho kiz, Aotroune'.
Diskenn, mab, me ya war horre. »
Teir flah neuze a dremenias ;
N'ouzon pehini a laras :

« An hent 'zo louz, ar bale stard,
Skuiz-braz ez out, paour-kêz krennard !
Tieg koz, brao eo dit aze.
Digor da henou 'vel eul leue ! »

« Kerz gand da hent, boroderez,
Ha serr da veg louz, ma hellez !
D'am oad n'ez eus ken a leueou,
Ejenned int, pe goleou. »

An tad a zoñj, 'velkent, goude :
« Ar hagn a gomz gand gwirione',
Ma mab 'zo fêz, se a weler.
Deus amañ, paotr, war an tailler !

Eur pennad larkoh, eur rumm-all
En em laka d'o haketal :
« O ! E ! sell 'ta daou varmouz kaer,
Kludet war eun tammig gwiber¹ !

Al loenig paour 'zo el langiz,
Reudi ranko !*De profundis* !
An daou *babaour*² 'deus soñj, heb mar,
Da werza e grohen er foar. »

« Stardig eo, » 'me ar miliner,
Mala da hoant Paol, da hoant Per,
Klaskom koulskoude an ijin. »
I da ziskenn diwar *Vartin* (hano an azen).

Laosket, war-raog, an aneval
Evel ma karje da fringal.
« 'Giz vrao ! » a hop eun tremeniad,
Ar perhenn a zo war e droad,

Hag an azen, 'vel eun aotrou,
A gerz dizamm dre an henchou :
« Tri azen kaer en eur bagad ! »
« Ya ! azen on », eme an tad.

Eun azen briz, eun azen foll,
O klask ober da hiz an oll³ :
Me a raio d'am fenn, bepred,

---

¹ gwiber : gwiñver.

² pabaour : pabor.

³ O klask ober da hiz an oll : o klask ober evel ma plij d'an oll dud.

Pe vin meulet, pe damallet.

Bez damantuz, sourret¹, seder,
Sod-nay, fur-braz, piz, dismanter,
Bourhiz, aotrou, soudard, beleg,
Ennout e vo kavet abeg.

Sent diouzin, hag e ri mad,
Serr da skouarn, serr da lagad,
Lez an dud zod da gozeal,
Hag ar chas tagnouz da harzal.

Da Stefan La Garde, e Lokournan.

***

An daou vignon

E Breiz-Izel, pe el leh all,
Daou wir vignon 'oe gwechall.
En heveleb kêr savet,
O faskou 'doa greet kevred,
Tennet d'ar sord² heñvel de',
Pep tra oa boutin gante.

N'ouzon ho hano, ma fe !
Unan Yann, Fañch egile.
Yann, eun nozvez, a zav, krenn,
Ha strafuillet braz e benn ;
Redeg a ra, diskabell,
Da di e vignon fidel.

Hanternoz a oa neuze,
Kousket an oll a-zoare.
A nerz e vreh Yann a sko
Ken a spont kizier ar vro.
Fañch a lamm euz e wele,
Dihunet 'kreiz eun huñvre.

Ouz e vignon e houlenn
Perag eo ker diskempenn :
« Kollet 'peus e c'hoari flu³ ?
Ma yalh a zo dit, dioustu !
Bet az-teuz kroz gand eur re ?
Setu ma breh, ma hleze ! »

« N'eus ger, Fañch, a gement-se,

---

¹ sourret : souchet, pilpouz.

² Tennet d'ar sord : e fin an XIX^{ved} kantved e veze tennet d'ar sord evid mond d'ober e goñje. Ar re o-deveze eun niverenn izel ne reent ket o zervij. Mez ar re o-deveze eun niverenn uhel a ree. Pousbl e oa paea unan bennag evid mond d'an arme en e blas.

³ c'hoari flu : eur c'hoari kartou.

Med me 'm-eus bet eun huñvre :
Da weloud reen dislivet,
Koazet, kastiz, diflaket,
Gand spont on redet raktal
D'az kweloud, mignon leal. »

P'hini oa gwella mignon ?
P'hini 'doa gwella kalon ?
Kaerra tra, eur mignon mad !
Lenn a ra 'n ho taoulagad,
Hoh ezomm a ziarbenn
'Vid espern deoh ar goulenn.

Nan int ket stank en neb bro,
Kollet ar moull a-bell 'zo.
Ar vignoned, peurvuia,
Ne garont nemed ho tra.
Stank an hano a vignon,
Boull an hini 'zo gwirion.

'Pad zo lêz gand ar vuoh,
Ez int stouet dirazoh.
Ober 'reont *chiboudou*
D'ar hi, d'ar haz, d'al leueou.
Mar deu d'ar vuoh dilêzañ,
Kenavo, mignon, ha skañv !

Da T.-V.-M. Billette e Gwerliskin.

***

Ar Hog-Raden hag ar Verienenn

'Pad an dommder, ar hog-raden¹
A gane nerz e gorzaillenn ;
N'en doa preder nemed bragal,
Boueta c'houeg, heoli ha tumpal².

Ken a venne al loenig kêz,
E padje 'n hañv 'hed e vuhez,
E parje an heol benniget,
Hag e vleunje ar prad bepred.

Na daolit ket ar mên gantañ,
An den 'zo dievez 'veltañ.
'Pad m'eo yaouank, yah ha laouen,
Piou 'wel erru ar gozni yen ?

---

¹ kog-raden : ger ijinet gand Proux, pa n'eus ket anezo e Breiz. E notenn : ar hrill-zouar. ("sigalenn").

² tumpal : iskiz ar ge-ze amañ. "Fringal", hervez Proux.

Setu deuet ar goañv kri',
Gand *dent-Genver* dindan e fri,
An avel a groz gand kounnar,
Ar glao a zilav an douar.

Loenig Doue, ne ganez mui ;
Krena 'ra da oll izili,
Krena gand naon ha paourentez,
N'az-teus med eun êzenn vuhez.

Mond a ra, mantret a enkreuz,
Da di e nez-amezegez,
Eur verienenn flour 'vel eur go',
Ar binvidika euz a vro.

« Yehed deoh-hu, ma itron vad !
(Ar bevien gêz 'zo deread)
En han' Doue, ma zikouret,
N'am-eus ken, er gêr, fulenn voued.

Prestit din, 'pad pemp pe hweh miz,
Eur rennad¹ kerh, eun tamm gwiniz,
Me zaskoro (feiz kog-raden),
Greun evid greun, ha kalz ouspenn. »

Ar merien, war a leverer,
Da bresta, da rei, n'int ket kaer.
Gand eur beg rok : « Petra », 'mezi,
« Hoh-eus-hu greet e leh medi ? »

« Me gane lirzin 'vid an oll,
A darz an deiz beteg kuz-heol. »
« C'hwi a gane ! O ! mad a-walh !
Dañsit bremañ, dañsit ho kwalh !"

Fals pinvidig, koz merienenn,
Zinah d'e vreur an aluzenn,
Te yudo en tan gand kounnar :
Eul lommig dour, Lazar ! Lazar !

N'om ket merien, ni, tud Arvor ;
D'ar paour eo digor frank on dor ;
Bepred e kav gwarez ha boued,
Eur skabell e korn an oaled.

D'am henoreur Emil Grimaud, en Naoned.

***

Da ziweza

Da gimiadi, oll lennerien,
Kanerezed ha kanerien,
Hel lavarinn, e berr gomzou,
Peleh ema ma faziou :
Da genta e lavarinn krenn
Ez eo braz meurbed ma anken,
Pa n'em-eus lavaret abred
Eo ar *Fubuenn* kinniget
D'an Aotrou Kervarker, den mad,

---

¹ Eur rennad : 25 kg.

D'ar brezoneg ken hegarad.
D'an eil e larin, war bouez-penn,
Em-eus tapet euz *La Fontaine*
Abeg kenta d'ar fablennou
'Zo em levr e kanouennou,
Koustuz eo din hel lavared,
A-bell-braz ez on bet nehet
O klask an tu da zisklêria
Ma faziou ar re vrasa ;
Gwall vezeg on, pa lavaran,
Distaol ouzoh a houlenan... !

****

Pennadou a beb seurt

Ar Boutou-Koad

Merh Fantig koant 'zo partiet
Dilun diweza da Gemper,
Hounnez, ma Doue, 'oa pentet.
Nann, biskoaz ne oa bet ken kaer
Eur hoof dantelez war he fenn
Voulouz penn-da-benn he dillad,
Rubanou ruz deuz he horvenn.
Mez n'he-doa ket he boutou-koad.

Laket he-doa en he spered
Ma stleja da Gemper ganti.
« Ma fortu », emezi zo greet,
Bara-segal ne zebrin mui.
Bremañ me am-mo chadennou
'Vel eun dimezell a di mad,
Tokou seiz ruz, krinolinou
Ha ne zougin ken botou-koad.

Ma genou, digor, 'oa chomet,
Rag n'intenten ket an dra-ze
En eur hoarzin hi 'zo redet ;
Keno ha beaj vad dit-te !
Re ger e koust an druillou kêr
Ma broz railladur¹ 'zo gwell vad²,
Me chomo gand va mamm er gêr
Hag a viro va boutou-koad.

***

Ar wreg a fouet he gwaz

C'hoant am-eus d'ho lakad da hoarzin

---

¹ Ma broz railladur : ma broz "kotoñs" (?)

² gwell vad : a zo deuz ar gwella.

O klevet pezh zo arrivet (*bis*)
Gand eun ozah demeuz ar gêr-mañ'.
Tirei lon la, falari don la,
Gand eun ozah demeuz ar gêr-mañ'
A zo bet pilet gand e wreg.

An ozah-mañ ranke huskellad¹
Ha mond aliez war ar ster² (*bis*)
Ha ma ne vije gwenn an dillad,
Kaved bahadou 'leiz e ler.

« Yann, keit ha ma vezin e leinañ
Lakit-hu an dour war an tan (*bis*)
Da holhi³ plajou ha skudellou,
Ha podig ar mabig bihan.

Yann, eet da huskellad ar bugel,
E-giz ma 'n-eus hen klevet⁴,
Pe mar kemeran ma skubelenn,
Bremañ-souden, e vefet⁵ fouetet."

« Ma fried, arabad eo fachañ,
Moned a ran da huskellad.
Kouskit aze, ma mabig bihan,
Mar fach ho mamm, e vem⁶ pilet. »

« Me ya da di ma amezegez
Da gaozeal eun nebeud c'hoaz.
Prepar lein. War-benn ma arrivin
Peotramant e vo fest ar vaz. »

« Ma fried, 'po ho komodite,
'Vo prest lein, trempet ar zoubenn,
Da lakad gwin en ho kwerenn. »
Peotramant e vo fest ar vaz.

« Yann, amañ, a zo manet soubenn
Debrit hervez ho apeti⁷
Hag askornigou mad da lipad,
Mez na douchit ket euz ar hig. »

1

huskellad : luskellad.

² ar ster : ar poull-kanna.

³ golhi : gwalhi.

⁴ E-giz ma 'n-eus hen klevet : selled ouz an notenn el leor meneget er penn-kenta,
p. 254.

⁵ e vefet : e vloh.

⁶ e vem : e vim.

⁷ ho c'hoant (ger galleg).

« Ma fried, me evfe eur bannah.
Eur sehed braz am-eus bremañ... »
« Kemer da werenn 'ta, ivrognad¹,
Te az-pezh c'hoant deuz a bep tra." »

Gand an hast en-devoa d'he riñsa,
Maleur gantañ zo arrivet.
Rag ar werenn entre e zaouarn,
Siwaz dezañ a zo fraillet.

« Jarnikoton ! eme Jaketta,
Bremañ-souden, ni raio bal²,
Diwisk da vragezenn, ma mignon,
Te 'fo³ an disiplin⁴ raktal. »

'Ta, flig, 'ta, flag, deuz an daou gostez.
« Me ho tesko da derri gwer,
Na netra all deuz an tiegez.
Goud a rit, an traou a zo ker.»

Ma fried, ho-pet truez ouzin,
C'hwi lako ma gwad da redeg.
Me garfe kentoh gand ma botez
Kent 'vid terri gwerenn ebed.

« Boutonit ho pragou, ma mignon,
Ha deut da bokañ d'ar skourje',
Ha laka evez biken jamez
Da derri netra em zi-me.

Ar hentañ tra 'dorri en ti-mañ,
Me a zacho war bleo da benn,
ha kerkoulz all war da ziskouarn
Ken a vont⁵ 'vel re eun azen."

Rag-se 'ta, gwazed yaouank,
Tachit da blijoud d'ho krwagez,
Pe mar fachont diouzoh
'Vefet pilet kerkoulz ha me.

***

Alanig al Louarn

War don : La fanfare du Renard

Beh d'Alanig !

---

¹ ivrognad : mezhvier.

² ni raio bal : ni a zañso, da lavared eo : te a vo bazatet.

³ Te 'fo : te 'po.

⁴ disiplin : ger galleg. Tu vo bazatet.

⁵ vont : vefont, vezint.

Tan d'ar peiller !
Beh d'Alanig !
Beh d'ar muntre !

Kleo, chaseer,
Ar horn sklentin,
Penn-da-benn kêr
A zon lirzin.
Beh d'Alanig !
Tan d'ar peiller !
Beh d'Alanig !
Beh d'ar muntre !

An heol melen
'Dreg ar menez
A strink laouen
Trezeg an Neñv.
Beh . . .

Ar glizenn drant
He-deus skuillet
Boulou arhant
War an ervent¹.
Beh...

Sao goustadig
Deuz da wele,
Lez Margodig
'Kreiz he huñvre.
Beh . . .

Prim war da skoaz
Da fuzuill vad !
A-raog, bremañ,
War-zu ar hoad !
Beh . . .

Flambo, Tono,²
Gwaskomp, paotred !
Alan Fino³
'Zo diskampet !
Beh. ..

'Vel eul labous,
'Vel eur boled,
Ar loenig rouz
A red, a red !
Beh . . .

---

¹ ervent : liester "ero"

² Flambo, Tono : anoiou chas. Greet e vez "paotred" anezo e fin ar werzenn da heul.

³ Alan Fino : Alanig fin.

A-dreuz girzier,
A-dreuz lannou,
Alanig laer
A glask troiou.
Beh . . .

Ar chilpadenn,
Stank ha raouliet
'Hed an draonienn
A gorn bepred.
Beh

Mez ar hanfard
A 'n-eus luziet
Ar gudenn, stard,
Ha 'n em laeret.
Beh . . .

Pañ, pañ ! Daou denn !
O ! reuz garo !
War an dachenn
E ruill maro !
Beh . . .

Ar chas, kerkent,
Peurgounnaret
A-daoliou dent
'Deus-hañ¹ brevet.
Beh . . .

Ar chaseer,
Teir gwech a gri,
A-vouez seder,
An Alali !
Beh ..

***

Ar Mezvier

War don : *Ar Mañsoner.*

Pa velan 'n heol o tigeri en oabl e lagad melen,
Me 'zalud e fas lugernuz en eur bokad d'ar werenn,
Ar henta bannah a lonkan zo 'vid beuzi ar preñved
An eil 'vid 'n em dibikouzi, ar peurrest 'vid ar sehed.

Ar gwin a zo eul louzaouenn 'vid gwellaad an oll boaniou,
N'eus ket gwelloh deuz al laerez, deuz ar remm, ar pistigou,
N'eus ket e bar deuz ar zifern, ral eo deuz an daoulagad,
Mez ma feiz, deuz ar boan galon, e santan n'eo ket gwall vad.

Ar gwin a ro hardiegez, nerz kalon d'ar boltroned,
Roit eur bannah d'eur honifl hag e peillo eur fured ;
Ar had gand eul lomm jgiodenn², a rebarbo deuz ar hi,
Mez ne redo ket gwall vuan, galloud a rit va hredi.

---

¹ o-deus anezañ

² eul lomm jgiodenn : eul lomm evid en em zifreta.

Ar gwin a zeu d'on hoñsoli deuz an oll afliksionou,
Ha demeuz ar briadelez da skañvaad ar chadennoù,
Aliez deuz eur genaoueg e ray eun den a spered,
Mez evid liprad¹ an teodou, nan'eo ket eur gwall remed.

Ya, m'hen tou dre hano Bacchus, doue braz ar Roulerien,
Beb noz d'ar gêr me zistroio a-ruill 'vel eur varrikenn,
Ha ma fell da Fant ravodi re oll deuz a zarmoniou
Gand eur pezh mad a geuneudenn me zerro dezi he genou.

***

Ar Pennmoh

Son meurlarjez, war eun ton truezuz

N'eus ket planedenn krisoh
Eged hini ar Pennmoh,
Barnet eo war an douar,
D'ar poaniou ha d'ar glahar ;
War ma feiz, me 'lavar deoh,
N'eo ket brao beza Pennmoh.

Gand an dud eo disprizet,
Gand ar chas eo diframmet,
Ne andurer al loen kêz
Nag en tier, nag er-mêz.
War ma feiz...

Stlejet 'vez d'ar marhajou
Dre an dommder, dre ar glao,
Diskaret gand ar zeller²,
Diharvagnet gand bizier.
War ma feiz etc...

Moizes n'eus-hañ laket
Er reñk deuz ar markenned³,
Hag an hano a Borhel
A zo eun iñsult marvel.
War ma feiz etc...

Pennmoh, a lar Madalen
Da Yann, leun a jigodenn,
Pennmoh, a lavar ar Paour
D'an dostenn karget a aour.
War ma feiz etc...

Pennmoh ez eo ar Brammer,

---

¹ liprad : lakaad libr, dieub.

² ar zeller-moh : selled ouz an notenn p.

³ ar markenned an traou hudur.

Penmoh eo ar Breugeuder,
Penmoh ar Louz diskempenn,
Penmohez ar Gouillourenn.
War ma feiz etc...

Red eo c'hoaz, paour-kêz Porhell
Soufr ar spar hag ar vinell.
Renoñs, siwaz, d'ar Gwizi,
Ha mervel dre varo kri'.

Anton Braz, an den santel,
A istime ar Porhell
Muioh 'vi eur Plahig koant.
Pep hini e zantimant.
Mez Lusifer, kalz krisoh,
A hwez en reor ar Pennmoh.

***

Killog ar barrouz

Janedig, Janneton ha Jannet
Ter blahig mignon ha seder
Gand an dimezi zo troet
Da-lavaras meur a gomer.
Pa garin me mo eun ane¹
Rag me 'zo killog ar gêr-mañ.
Mez choaz a rankan entreze.
Gand se on nehet ar muiañ.
A ! perag n'hallan kemered
Janedig, Janneton ha Jannet (*bis*)

Janedig 'zo ken skañv he zroad !
Ken ruz, ken flour he zamm begig !
Jannet 'zo ken lemm he lagad !
Ken tentuz he diou vuzellig !
Mez Janneton 'zo ken brao korvet
He mouez ken karget a zousder,
Ken e trid va oll gwazied
Pa 'n em gavont en he heñver.

Red ez eo din krak dimezi,
Ha Janed a vo ma fried.
Mar c'hoanta Doue anezi
Janedig a vo an eilved,
Mar 'n em gavan intañv goude,
Janneton a gemerin neuze
Evid bihannaad ma foaniou.
'Vel-se, ma feiz, me 'mo paket
Janedig, Janneton ha Janed.

***

Tadig-koz ar Brabañser

War ton galleg : : *Un sous-lieutenant, etc. Drinn, drinn, drinn.*

Matiaz koz, e gorn indan e fri,
E jod ruziet gand eur bannahig gwin,
A lavare, en eur huanadi :
O ! me 'zo bet, em amzer, eur poñsin !

---

¹ ane : aneze.

Drinn, drinn, drinn.

Va bleo melen, ken flour evel al lin
War ma chupenn a ruille rodellet,
Va garr nerzuz a oa turniet ken fin,
Va daoulagad, lemm evel ar stered.

Nann, ne oa ket er seiz parrouz nesa,
Eur paotr yaouank ker gallouduz ha me
Ken sonn a gorv, ken ledan a ziskoa',
Ken brao stummet e-barz en e wele.

Er gourennou, me a vonte paotred,
Ar maout e oan en oll varradego',
War ar jibier ne vanken tenn ebed,
Ar bleo, ar pluñv, oll e ruillent maro.

Den ne ouie evel don c'hoari 'r vaz,
Den ne zamme eur sahad pounerroh,
Den ne zouge sonnoh ar bannier braz,
Da gas eur marh, ne oa den akuitoh.

'Vel eun eostik me a ouie kana,
'Vel eur hloareg me a ouie rimal.
D'ar merhed koant oan ar hog da gonta,
Hag en dachenn, impar evid dañsal.

Er pardonioù, gwechall pa bourmenen
Gand ho mamm-goz, Doue d'he fardono,
E lare 'n oll, pa vijem o tremen :
« Setu aze brava koupl 'zo er vro. »

Bremañ, siwaz ! Bremañ, bugaligo',
N'on 'med ar skeud deuz ar pezh ma'z on bet,
Ma fenn zo moal, ma daoulagad maro,
Ma chouk krommet, ha ma hov-garr teuzet.

***

D'an Aotrou Pengwern¹

Pe vo ma zouhet kontantet
E houlin ganeoh mond da chom.
N'eus den entre Pariz ha Rom
Gwelloh evidoh, din bepred.
Unan, daou, tri, pevar ami²
(An hanter 'ne³ 'zo treitourien)
'Ra kalz e vrud hag a hoari⁴ ;
Ne dellont⁵ ket unan hepken.

---

¹ e galleg nemetken er skrid orin.

² ami : mignon.

³ 'ne : anezo

⁴ c'hoari : trouz.

⁵ ne dellont : ne dalvezont.

***

Ar glesker hag an ejenn

Ar glesker en kichenn e stank
'Welas eun ejenn 'barz er fank.
« Sell 'ta, ma hoar, gwasa ejenn,
Mil gwech e' brasoh evidon.
Ma horv bihan euz a bep tu,
Nan e' ket kement hag eun u¹. »

Jalouz, hag eñ² tenna krohen,
Bounta, sacha, c'hweza astenn,
Gand eun añvi da zond ken braz.

« Ma hoar, sell demeuz foñs ar waz,
Lar din hag-eñ on groz³ a-walh,
Hag-eñ em-eus kresket tra-walh ?
Kement eh on ? » « Ta ye ! nann zur. »
« Bremañ koulskoude on asur ? »
« Ne dostait ket ; gwall bell eh oh ;
An ejenn 'zo kant gwech tevoh. »

Ken start e c'hwezas e grohen
Ken o kreñva e reas eun tenn.

Ar bed 'zo leun a zodien.
Ar priñs 'zo deuet eun aotrou braz.
Ar hemener 'n-eus ti mein glaz.
Ar vatez 'deus devezourien.

***

Da Varzed Kembre⁴

Ra vezit deut mad, kenvreudeur
Barzed helavar a Vreiz-Veur
Pa 'heus prizet treuzi ar mor
'Vid starda dorn breudeur Arvor !

Stignet kerden ho telennou
Da gana deom kanaouennou.
Kanaouennou kaer ar Varzed
Savet en amzer dremenet.

Lavarit deom hirio penaoz,
Penaoz, siwaz ! en oadou koz
Eo c'hoarvezet an disparti
Etre or breudeur ker ha ni.

---

¹ eun u : eur vi.

² eñ : "hi" er skrid orin. Gourel eo "glesker"

³ groz : teo.

⁴ Kemri er skrid orin.

Kanit diwar-benn an Drouized
En o dorn ar falz alaouret.
O baro hir, o zaeou gwenn,
O prezeg war lein an daolvên.

Kanit ar bobl nerzuz meurbed,
An dud gallouduz 'deus berniet
Ar herreg pounner bern-war-vern,
Evid bezia o fenn-tiern ;

O-deus savet ¹taoliou, peuliou,
Sonn goude kalz a gantvedou
Sonn, hag o lavared bepred :
« Bro ! Breiz-lzel, ne varvo ket ! »

Kanit ivez a vouez uhel
An emgann ruz² hag ar brezel
Ar roue taer, ar roue gwir
Arzur hag e gleze-meur dir³,

Pignet war e varh glaz, sternet,
Pa'n em strinke ken kounnaret
E-kreiz stroll an enebourien
Hag o flastre evel merien.

Kanit Riwal an diouganer,
Riwal ar barz hag ar goaper,
War eur skubelenn a-haoliad
O nijal war-zu ar Zabat.

En-dro dezañ stroll an diaoulou
O yudal euzuz er mêziou ;
Ar gorred du war an dorgenn
Penfollet gand an abadenn.

An ohed-mor⁴, o soroha,
Ar mor-gezeg ⁵o c'hwirina',
War grib eonuz ar gwagennou
Pa ziroll stourm ha kurunou.

Ar vorverh koant, ken treitourez,
Hanter-besk hag hanter-vaouez
O kana flour d'ar verdeidi
Da lakaad brevi o listri.

Kanit bro an Hiberni hlaz

---

¹ taoliou : taolvein. peuliou : peulvanou.

² ruz : gwadeg.

³ e gleze-meur dir : e gleze-meur e dir

⁴ ohed-mor : morhohed.

⁵ mor-gezeg : marhmoh.

Bro ar verzerien, ar zent vraz,
Eflamm, Ronan, Kê ha Sane,
Sent leun a feiz, a garante',

A ziskennas en Breiz-Izel
'Vid prezeg deom an aviel,
A zavaz war gern ar peulven¹
Kroaziou skeudennuz Mab-an-den,

Hag on deskas da azeuli
Ar mab ganet er marchosi.
Ni, tud direiz, n'on-doa biskoaz
Stouet or penn dirag nep gwaz.

Tridal a ra or halonou
O klevet yez or gourdadou
Hag an delenn o seni c'hwek
En douar santel Sant-Brieg.

Setu va dorn, kenvroidi,
Ha teir youhadenn 'vid Kemri !
Ya, daoust d'an amzer, daoust d'ar mor,
Breur 'vo Kemro² da vab Arvor.

Ar Varzed koz a zo maro,
Re nevez 'zo savet er vro,
Sevel ray re all, ha goude,
Keit ma paro an heol en neñv :
O ! yez Vreiz-Izel, kared,
Unan a'r gaerra 'zo er bed,
Ra vi, da viken, kendalhet !

Notenn : Lizerennou kenta peb gwerzenn a ra ano Ar Skour.

***

D'am mignon koz, Yann-Pipi-Mari Ar Skour

Barz Intron Varia-Remengol

War don : *Gralon ha Kêr Iz.*

Barz Remengol, tad ar Varzed,
Aliez din 'h-eus lavaret :
« Deus 'ta, dihun, potr lemm Kerne !
Dispak deom eur zonig neve' ;

Eur zon ebatuz ha lirzin

---

¹ peulven : peulvan.

² Kemro : Kemberad.

Da lakaad Breiziz da hoarzin.
Da lakaad Breiziz da drida',
Da fringal ha da hwirina. »

Nann ! potr Kerne ne rimo ken,
Tougnnet ez eo beg e bluenn,
En e spered n'eus mui a dan,
En e skevent n'eus mui alan,

E zah biniou a zo roget ;
E goz vombard a zo faoutet,
N'eo ket siwaz ! mouzad a ra¹
e zutell zo eet da netra.

Barzed yaouank, a beb avel
A gan bremañ dre Vreiz-Izel :
Pa richan 'n eostik er vodenn,
Teh ha kloz da veg, koz kaouenn !!!

***

Malloz ruz d'ar Brusianed !
Malloz d'al laeron gounnaret !
Torr e benn ! trehi pe vervel !
A-raog, bugale Vreiz-Izel !
A-raog ! Eur gwir Vreizad biskoaz
Dirag eur hleze ne dehas,
Ar maro kent an dizenor
A vezo bepred ger Arvor !

***

Dornskridou

(Ne vo kavet amañ nemed skridou Proux na vezont ket kavet, adreñket aliez-tre,
e-barz e leoriou).

****

Merhed Gwerliskin

War don : ar goz yar

Partoud a zo merhed emab²
Divertisant hag agreab
Mez 'vid beza ivez ha badin
n'eus ket 'vel merhed Gwerliskin

Plijoud 'ra din merhed Kerno
re Botsorhel, Lanneanou
re Plounevez ha re Blistin
mez muioh c'hoaz re Werliskin

---

¹ N'eo ket siwaz ! mouzad a ra : n'eo ket, siwaz, e vousfe.

² emab : hegarad (galleg).

Eul lagad brilliant ha seder,
Eur vizaj karget a zouster,
Eun êr grasiuz ha lirzin,
O-deveus merhed Gwerliskin

Deuz o elegañs da zañsal,
o agreman da gaozeal,
deuz o zellou vif ha malin,
eo hanvet merhed Gwerliskin.

Partoud e oar, sur, ar merhed,
an tu da drompla ar baotred,
mez 'vid beza suptil ha fin,
n'eus ket 'vel merhed Gwerliskin.

Eun deiz e formis ar projet
Da renoñs d'an amourusted
Mez chañj a ris prompt a zesiñ¹
Pa welis merhed Gwerliskin.

Eun nombr braz deuz a baotred yen
a wisk bep bloaz ar zoutanenn,
mez lezel rafent o latin
mar welfent merhed Gwerliskin.

Mar eo ho kalon kontristet,
mar eo jeñet ho spered
evid disipa ar chagrin
Tostait da verhed Gwerliskin.

Ar zon-mañ a zo kompozet
Gand daou baotr yaouank desidat
En eur eva eur bannah gwin
da yehed merhed Gwerliskin.

***

Ar havailler

Deut da zelaou eun avis mad
Pini ro deoh ho kamarad
Mar karit ho krohen, paotred,
chomit da frota ar merhed.
Na heullit ket egzempl Prosper
n'it ket 'veltañ da gavailler

Sevel mintin 'vel ar higi
Evid mond d'ar marchosi
Skrivella kezeg, o boueta,
Skarza indanne, o दौरा,

---

¹ zesiñ : galleg "dessein".

setu aze pesort micher
ez eo hini eur havailler

Dougen behiou kolo ha foenn,
Sahadou kerh, sahadou brenn,
foeltrennou kravasadou teil,
Nêtaad ar porz a beb eil.
setu aze pesort micher
ez eo hini eur havailler.

Puri eur fuzuill, eur zabrenn,
eun dibr, eur brid, eur bistolenn,
Torcha, sira botinesou
Kanna brageier, rochedou,
setu aze pesort micher
ez eo hini eur havailler.

Ficha boued p'arru e dro,
Gwalhi ar pod-fer, ar plajou,
kerhed dour, drailla keuneud,
Beza dallet gand ar maged,
setu aze pesort micher
ez eo hini eur havailler.

Mond aliez d'an egzersis,
Kousked 'barz ar zal a bolis,
Kaved 'vid gwele eur plankenn,
Beza devoret gand ar c'hwen
setu aze pesort micher
ez eo hini eur havailler.

Beza en dañjer beb momant
da dapoud taol troad pe taol dent
ha da chom goude kement-se
estropiet rest ar vuhez,
setu aze pesort micher
ez eo hini eur havailler.

Erfin, kaved atao labour,
debri kig-buoh hag eva dour,
kaoud 'vid fumi ha merheta
deg sañtim bemdez 'pad ar bla¹
setu aze pesort micher
ez eo hini eur havailler.

Dougen moustachou divalo,
Pere a spont ar merhedo'
Tremen evid lapous fall
heb beza gwaz evid eun all,
setu aze pesort micher
ez eo hini eur havailler.

Mar chañs d'an diaoul 'n em añgaji
'vid moned er gavaleri,
me bari ne vo ket eur miz
n'yel' d'an ivern war e giz
Jujit war ze pesort micher
ez eo hini eur havailler.

---

¹ ar bla : ar bloaz.

2

-
- ¹ merd : nemerd = nemed
² eu marh glaouer : ar marh o kas-degas glaou (bet greet gand koad)
³ nan : stumm an naha. ne, n'e. Nan eus : n'ez eus.
⁴ meür : gwevn.
⁵ de : deze, dezo.
⁶ lapaj : banneaou da lipad.
⁷ rampenn : plah koz ha tagnouz.
⁸ gluvan : klufan.
⁹ soubilla : rei kalz da eva dezi.
¹⁰ Pitou : eur marhetaer.
¹¹ kanillou : touflezou.
¹² pini : pehini. Bet impljet kalz en amzer-ze, evel "pere". Meur a hini a vo kavet e skridou Proux.
¹³ tarz : euz ar verb "tarza" ; er penn kenta.
¹⁴ targizier.
¹⁵ eur wezenn.
¹⁶ poli : lufret.
¹⁷ indan : dindan.
¹⁸ e : o.
¹⁹ ne oa lui : ne oa mui anezañ.